

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

25 april 2019

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek
wat de wettelijke samenwoning betreft
en tot wijziging van diverse andere
bepalingen ter zake**

(ingediend door mevrouw Sonja Becq
en de heren Raf Terwingen
en Servais Verherstraeten)

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

25 avril 2019

PROPOSITION DE LOI

**modifiant le Code civil
en ce qui concerne la cohabitation
légale et modifiant diverses autres
dispositions en cette matière**

(déposée par Mme Sonja Becq
et MM. Raf Terwingen
et Servais Verherstraeten)

SAMENVATTING

Dit wetsvoorstel beoogt een uitbreiding van de huidige wettelijke omkadering van de wettelijke samenwoning teneinde de vermogensrechten die voortvloeien uit de wettelijke samenwoning in zekere mate te versterken en een ruimere vermogensrechtelijke solidariteit tussen de wettelijk samenwonenden te bewerkstelligen, evenwel met behoud van die keuzevrijheid.

RÉSUMÉ

Cette proposition de loi vise à élargir l'encadrement légal actuel de la cohabitation légale aux fins de renforcer dans une certaine mesure les droits patrimoniaux qui découlent de la cohabitation légale et d'accroître la solidarité patrimoniale entre les cohabitants légaux tout en préservant cette liberté de choix.

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
cdH	:	centre démocrate Humaniste
VB	:	Vlaams Belang
PTB-GO!	:	Parti du Travail de Belgique – Gauche d'Ouverture
DéFI	:	Démocrate Fédéraliste Indépendant
PP	:	Parti Populaire
Vuye&Wouters	:	Vuye&Wouters

Afkortingen bij de nummering van de publicaties:

DOC 54 0000/000: Parlementair document van de 54e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
 QRVA: Schriftelijke Vragen en Antwoorden
 CRIV: Voorlopige versie van het Integraal Verslag
 CRABV: Beknopt Verslag
 CRIV: Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)

PLEN: Plenum
 COM: Commissievergadering
 MOT: Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 54 0000/000: Document parlementaire de la 54e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
 QRVA: Questions et Réponses écrites
 CRIV: Version Provisoire du Compte Rendu intégral
 CRABV: Compte Rendu Analytique
 CRIV: Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
 PLEN: Séance plénière
 COM: Réunion de commission
 MOT: Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen:
 Natieplein 2
 1008 Brussel
 Tel.: 02/ 549 81 60
 Fax: 02/549 82 74
 www.dekamer.be
 e-mail: publicaties@dekamer.be

De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes:
 Place de la Nation 2
 1008 Bruxelles
 Tél.: 02/ 549 81 60
 Fax: 02/549 82 74
 www.lachambre.be
 courriel: publications@lachambre.be

Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

INLEIDING

De wet van 23 november 1998 tot invoering van de wettelijke samenwoning heeft in ons recht een alternatieve samenlevingsvorm voor het huwelijk ingevoerd.

Sindsdien heeft de wettelijke samenwoning een sterke groei gekend.

Globaal gezien blijft het huwelijk weliswaar veruit de dominante samenlevingsvorm, zoals blijkt uit de laatste volkstelling (2011): 48 % van de Belgen is gehuwd, terwijl slechts 3,1 % wettelijk samenwoont (zie de website <http://census2011.fgov.be>).

Achter die cijfers gaat evenwel een andere realiteit schuil, namelijk dat de verhouding tussen het aantal huwelijken en wettelijke samenwoningen voortdurend evolueert ten gunste van die laatste, tot het punt dat sinds enkele jaren het aantal verklaringen van wettelijke samenwoning op jaarbasis hoger ligt dan het aantal huwelijken. Bovendien wordt bijna één kind op twee thans geboren buiten een huwelijk.

Indien deze trend zich doorzet, kunnen we verwachten dat, in de toekomst, er minder huwelijken zullen zijn dan wettelijke samenwoningen.

Door het succes van de wettelijke samenwoning rijst de vraag of het vermogensrechtelijk statuut van de wettelijke samenwoning passend is.

De wet van 28 maart 2007 heeft een eerste hervorming van het vermogensrechtelijk statuut van de wettelijke samenwoning doorgevoerd door aan dat statuut – weliswaar beperkte, maar tot dan toe onbestaande – erfrechten te verbinden.

De tijd lijkt rijp voor een herziening, niet alleen van de vermogensrechtelijke gevolgen bij het overlijden van een wettelijk samenwonende, maar ook van de vermogensrechtelijke gevolgen tijdens het leven van de wettelijk samenwonenden.

Het is van belang om nader in te gaan op de context en de onderliggende logica van deze hervorming.

Vanuit rechtsvergelijkend perspectief treden er in dat opzicht twee benaderingen naar voren: terwijl bepaalde landen aan het “geregistreerd partnerschap” identieke

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

INTRODUCTION

La loi du 23 novembre 1998 instaurant la cohabitation légale a introduit dans notre droit une forme de vie commune alternative au mariage.

Depuis lors, la cohabitation légale s'est fortement développée.

Certes, sur un plan global, le mariage reste la forme de vie commune largement dominante puisqu'il ressort du dernier recensement national (2011) que 48 % des Belges sont mariés tandis qu'ils ne sont que 3,1 % à vivre en cohabitation légale (voir le site <http://census2011.fgov.be>).

Toutefois, ces chiffres cachent une autre réalité, à savoir que la proportion de mariages par rapport aux cohabitations légales est en évolution constante au bénéfice de ces dernières au point que, depuis quelques années, le nombre annuel de déclarations de cohabitation légale est plus élevé que le nombre de mariages. De même, près d'un enfant sur deux naît désormais hors mariage.

Si cette tendance se poursuit, l'on peut s'attendre à ce que, dans le futur, le nombre de mariages soit inférieur à celui de cohabitations légales.

Ce succès de la cohabitation légale soulève la question de la pertinence du statut patrimonial de la cohabitation légale.

La loi du 28 mars 2007 a opéré une première réforme du statut patrimonial de la cohabitation légale en attachant à celle-ci des droits successoraux, certes limités, qui étaient jusqu'alors inexistantes.

Le moment semble venu de revoir non seulement les effets patrimoniaux en cas de décès d'un cohabitant légal mais aussi les effets patrimoniaux pendant la vie des cohabitants légaux.

Il est important de préciser le cadre et la logique qui sous-tendent cette réforme.

Dans une perspective de droit comparé, on constate, à cet égard, que deux approches sont envisageables: tandis que certains pays attachent au “partenariat

gevolgen als aan het huwelijk verbinden, zijn er landen – waaronder België – die daaraan beperktere gevolgen verbinden. Voorts stel men vast dat binnen beide groepen er landen zijn die het geregistreerd partnerschap voorbehouden aan koppels van hetzelfde geslacht, terwijl andere landen – zoals België – deze uitsluitingsmaatregel niet kennen.

Zo heeft Zweden in 1994 een geregistreerd partnerschap met soortgelijke gevolgen als bij het huwelijk aangenomen maar wel voorbehouden aan homoseksuele koppels, en vervolgens, in 2009, dat partnerschap afgeschaft toen dat land het huwelijk tussen personen van hetzelfde geslacht legaliseerde. De Duitse wetgeving voorzag eveneens in een geregistreerd partnerschap met dezelfde gevolgen als bij het huwelijk maar dan voorbehouden aan koppels van hetzelfde geslacht, en heeft dat vervolgens geschrapt nadat het huwelijk was opengesteld voor koppels van hetzelfde geslacht vanaf 1 oktober 2017.

Andere landen, waaronder Nederland, hebben een geregistreerd partnerschap dat eveneens soortgelijke gevolgen als bij het huwelijk heeft, maar opengesteld is voor zowel heteroseksuele als homoseksuele koppels.

Anders dan bij de bovenstaande landen, zijn er ook landen die aan het geregistreerd partnerschap beperktere gevolgen verbinden dan aan het huwelijk.

Onder die laatste zijn er landen, meer bepaald Zwitserland, die het geregistreerd partnerschap voorbehouden aan koppels van hetzelfde geslacht, terwijl andere landen zoals België maar ook Frankrijk, Luxemburg en Canada, het openstellen voor alle koppels.

België maakt dus deel uit van de landen die het geregistreerd partnerschap – de wettelijke samenwoning – nooit hebben opgevat als zijnde voorbehouden aan koppels van hetzelfde geslacht en die het tegelijk hebben opgevat als een samenlevingsvorm die verschilt van het huwelijk.

Het is in dat opzicht betekenisvol dat landen zoals Zweden en Duitsland – waar het geregistreerd partnerschap rechten bood gelijkwaardig aan de rechten voortvloeiend uit het huwelijk, maar voorbehouden was aan koppels van hetzelfde geslacht – dit hebben afgeschaft nadat het huwelijk tussen personen van hetzelfde geslacht was toegelaten. Waarom zou men immers twee soortgelijke samenlevingsvormen invoeren, waarvan enkel de benaming verschilt?

In dat verband kan worden opgemerkt dat, korte tijd na de bekrachtiging van de wettelijke samenwoning

enregistré” des effets identiques à ceux du mariage, d’autres, dont la Belgique, lui attachent des effets plus limités. De plus, on constate qu’au sein de chacun de ces deux groupes de pays, certains réservent le partenariat enregistré aux couples de même sexe tandis que d’autres, comme la Belgique, ignorent cette mesure d’exclusion.

À titre d’exemple, la Suède a adopté, en 1994, un partenariat enregistré produisant des effets similaires au mariage mais réservé aux couples homosexuels, puis l’a abrogé, en 2009, lorsqu’elle a légalisé le mariage entre personnes de même sexe. De la même manière, la législation allemande prévoyait un partenariat enregistré produisant les mêmes effets que le mariage mais réservé aux couples de même sexe, puis elle l’a supprimé après que le mariage a été ouvert aux couples de même sexe à partir du 1er octobre 2017.

D’autres pays, notamment les Pays-Bas, connaissent un partenariat enregistré qui, lui aussi, produit des effets similaires à ceux du mariage, mais tout en étant ouvert tant aux couples hétérosexuels qu’aux couples de même sexe.

À l’inverse des pays précités, d’autres pays consacrent le partenariat enregistré comme produisant des effets plus limités que ceux du mariage.

Parmi ces derniers, certains, notamment la Suisse, le réservent aux couples de même sexe, tandis que d’autres, dont font partie la Belgique, ainsi que la France, le Luxembourg et le Canada, l’ouvrent à tous les couples.

La Belgique fait donc partie des pays qui n’ont jamais conçu le partenariat enregistré – la cohabitation légale – comme étant réservé aux couples de même sexe et qui, dans le même temps, l’ont conçu comme une forme de vie commune différente du mariage.

Il est significatif, à cet égard, de constater que des pays qui, telles la Suède et l’Allemagne, avaient conçu le partenariat enregistré comme créant des droits équivalents à ceux découlant du mariage tout en le réservant aux couples de même sexe, l’ont aboli après avoir autorisé le mariage entre personnes de même sexe. Pourquoi, en effet, instaurer deux formes de vie commune similaires dont seule la dénomination différencierait?

L’on rappellera, à ce propos, que peu de temps après avoir consacré la cohabitation légale comme une forme

als alternatieve samenlevingsvorm voor het huwelijk, België het huwelijk heeft opengesteld voor personen van hetzelfde geslacht, bij de wet van 13 februari 2003. Aldus heeft België op korte tijd aan alle koppels, zowel heteroseksuele koppels als koppels van hetzelfde geslacht, de keuzemogelijkheid uit twee verschillende samenlevingsvormen geboden.

Het is van belang te preciseren wat dit verschil inhoudt.

Ten eerste is het huwelijk een akte van de burgerlijke stand, terwijl dat niet het geval is voor de wettelijke samenwoning, die een verklaring van de partijen behelst die opgetekend wordt door de ambtenaar van de burgerlijke stand in het bevolkingsregister.

Naast dat verschil in aard onderscheidt de wettelijke samenwoning zich ook in wezen van het huwelijk doordat zij – in vergelijking met het huwelijk – minder verplichtingen creëert.

Uit de wettelijke samenwoning vloeit geen van de persoonlijke verplichtingen uit het primair stelsel voort, inzonderheid de verplichting tot getrouwheid, zoals dat wel het geval is bij het huwelijk, en zij creëert slechts in mindere mate verplichtingen van vermogensrechtelijke aard.

Er moet ook worden opgemerkt dat de wettelijke samenwoning, net zoals zij ontstaat uit een verklaring van de samenwonenden, ook kan worden beëindigd door middel van een eenvoudige verklaring, hetzij in onderlinge overeenstemming hetzij eenzijdig door een van de wettelijk samenwonenden. Dit onderscheidt de wettelijke samenwoning duidelijk van het huwelijk.

Uit onderzoek blijkt het volgende. In ruim 63 % van de huwelijken in 2015, kozen de echtgenoten niet voor een (of andere vorm van) huwelijkscontract. Doordat het echtpaar terugvalt op het wettelijk stelsel, hebben zij door de regeling op basis van het familiaal vermogensrecht de nodige bescherming. Er is een gemeenschappelijk vermogen, een voorbehouden erfdeel en een uitgebreide mogelijkheid tot het bekomen van een onderhoudsbijdrage. De wettelijke samenwoner daarentegen kent dat type bescherming niet. Bovendien worden onder de wettelijke samenwoners ook slechts een minimaal aantal samenlevingsovereenkomsten afgesloten via dewelke een extra bescherming kan worden ingebouwd. In 2015 werd dit in amper anderhalve procent (1,46 %) van de gevallen van wettelijke samenwoning gedaan. Dat wil zeggen dat quasi alle wettelijke samenwoners terugvallen op de volledige scheiding van goederen, een stelsel dat door sommige juristen als een "koude uitsluiting" wordt omschreven."

de vie commune alternative au mariage, la Belgique a, par la loi du 13 février 2003, ouvert le mariage aux personnes de même sexe, de sorte qu'elle a rapidement offert à tous les couples, qu'ils soient hétérosexuels ou de même sexe, la possibilité de choisir entre deux formes de vie commune différentes.

Il est important de préciser la nature de cette différence.

Elle porte d'abord sur le fait que le mariage est un acte d'état civil, contrairement à la cohabitation légale qui est une déclaration des parties actée par l'officier de l'état civil dans le registre de la population.

Au-delà de cette différence quant à sa nature, la cohabitation légale se distingue aussi fondamentalement du mariage par le fait qu'elle crée des obligations moindres par rapport à celles du mariage.

La cohabitation légale ne fait naître aucune des obligations personnelles découlant du régime primaire, notamment de fidélité, qui résultent du mariage et elle ne crée des obligations d'ordre patrimonial que de manière plus limitée.

Il convient aussi de relever que, de même qu'elle naît d'une déclaration des cohabitants, la cohabitation légale peut également prendre fin par une simple déclaration, et ce, qu'elle soit faite de commun accord par ceux-ci ou unilatéralement par l'un d'eux. Cette différence distingue clairement la cohabitation légale du mariage.

Il ressort d'études que dans plus de 63 % des mariages contractés en 2015, les époux n'ont pas opté pour un contrat de mariage (ni pour une autre forme de contrat). Le couple marié se voyant appliquer dans ce cas le régime légal, il bénéficie de la protection nécessaire grâce à ce régime basé sur le droit patrimonial de la famille. Il y a le patrimoine commun, la réserve et une large possibilité d'obtenir une contribution alimentaire. Le cohabitant légal, en revanche, ne bénéficie pas de ce type de protection. En outre, très peu de contrats de cohabitation permettant de prévoir une protection supplémentaire sont conclus entre les cohabitants légaux. En 2015, cela a été fait dans à peine 1,46 % des cas de cohabitation légale. Cela signifie que presque tous les cohabitants légaux relèvent du régime de la séparation de biens pure et simple, que certains juristes qualifient d'"exclusion froide".

Er wordt aan de burger dus de keuze geboden uit twee samenlevingsvormen: het huwelijk, waarbij de wederzijdse rechten en plichten van de echtgenoten in ruime mate wettelijk zijn bepaald, gekenmerkt door een meeromvattend wederzijds engagement en grotere solidariteit tussen de echtgenoten, en anderzijds, de wettelijke samenwoning, die minder gereguleerd is. Vaak zijn koppels zich daar niet van bewust, zeker niet wanneer ze al geruime tijd samenwonen.

Wel moet worden vermeld dat de wet ook aan de echtgenoten toestaat om af te wijken van sommige regels, meer bepaald de regels betreffende het secundair stelsel.

De echtgenoten zijn vrij om andere regels in de plaats te stellen van het wettelijk stelsel, en meer bepaald om een stelsel van scheiding van goederen aan te nemen. De echtgenoten zijn dus vrij om de vermogensrechtelijke solidariteit, waarin de wet automatisch voorziet, aanzienlijk te verminderen. Het huwelijk garandeert dus niet noodzakelijk een ruime vermogensrechtelijke solidariteit tussen de echtgenoten.

Dit wetsvoorstel strekt ertoe, in het licht van de voorgaande beschouwingen, de vermogensrechtelijke gevolgen die voortvloeien uit de wettelijke samenwoning te wijzigen.

Hierbij wordt niet gestreefd naar eenvormigheid van het juridisch stelsel van de wettelijke samenwoning met dat van het huwelijk, hetgeen de actuele keuzevrijheid van de burger tussen twee verschillende samenlevingsvormen zou tenietdoen.

Dit voorstel beoogt een uitbreiding van de huidige wettelijke omkadering van de wettelijke samenwoning teneinde de vermogensrechten die voortvloeien uit de wettelijke samenwoning in zekere mate te versterken en een ruimere vermogensrechtelijke solidariteit tussen de wettelijk samenwonenden te bewerkstelligen, evenwel met behoud van die keuzevrijheid.

Ter concretisering van deze doelstelling voorziet dit wetsvoorstel in essentie in vier maatregelen, met name een versterking van de erfrechten van de langstlevende wettelijk samenwonende; een ruimere toepasbaarheid, op de wettelijk samenwonenden, van de regels van het primaire stelsel houdende regeling van de respectieve rechten en plichten van de echtgenoten; de instelling van een wettelijk vermogensstelsel voor de wettelijke samenwonenden, gebaseerd op het stelsel van scheiding van goederen met verrekening van de aanwinsten (ingevoerd in 2018), met de mogelijkheid voor de partners om te bepalen dat hun vermogen niet door dat stelsel zal geregeld worden en de invoering van de mogelijkheid

Deux formes de vie commune sont ainsi offertes au citoyen: d'une part, le mariage, pour lequel les droits et devoirs mutuels des époux sont fixés de manière relativement étendue par la loi, caractérisé par un engagement réciproque plus global et une plus grande solidarité entre les époux, et d'autre part, la cohabitation légale, qui est moins réglementée. Souvent, les couples n'en ont pas conscience, a fortiori lorsqu'ils vivent ensemble déjà depuis longtemps.

Il convient toutefois de relever que la loi permet aussi aux époux de déroger à certaines des règles, à savoir aux règles relatives au régime secondaire.

Les époux sont libres de substituer au régime légal d'autres règles et notamment d'adopter un régime de séparation de biens. Les époux sont ainsi libres de réduire de manière significative la solidarité patrimoniale que la loi prévoit par défaut à leur égard. Le mariage ne garantit donc pas nécessairement une large solidarité patrimoniale entre les époux.

La présente proposition de loi vise à modifier, en tenant compte de toutes les considérations qui précèdent, les effets patrimoniaux qu'engendre la cohabitation légale.

Il ne s'agit pas d'aligner le régime juridique de la cohabitation légale sur celui du mariage, ce qui aurait pour effet de supprimer la liberté actuelle de choix du citoyen entre deux modèles différents de vie commune.

La présente proposition vise à élargir l'encadrement légal actuel de la cohabitation légale en vue de renforcer dans une certaine mesure les droits patrimoniaux qui découlent de la cohabitation légale et d'accroître la solidarité patrimoniale entre les cohabitants légaux tout en préservant cette liberté de choix.

Afin de concrétiser cet objectif, la présente proposition de loi prévoit essentiellement quatre mesures, à savoir: un renforcement des droits successoraux du cohabitant légal survivant; une plus grande applicabilité aux cohabitants légaux des règles du régime primaire régissant les droits et devoirs respectifs des époux; l'instauration d'un régime patrimonial légal pour les cohabitants légaux, basé sur la séparation des biens avec participation aux acquêts (instaurée en 2018) avec la possibilité, pour les partenaires, de prévoir que leur patrimoine ne sera pas réglé par ce régime et l'instauration de la possibilité, pour les cohabitants légaux, de choisir un régime de séparation des biens avec des clauses adaptées à leur

voor de wettelijk samenwonenden om te kiezen voor een stelsel van de scheiding van goederen, met aangepaste bedingen op hun situatie; en tot slot de invoering, onder zeker voorbehoud en binnen bepaalde begrenzingsen, van een recht op een uitkering tot levensonderhoud na de beëindiging van de wettelijke samenwoning.

Die verschillende maatregelen worden toegelicht in de artikelsgewijze bespreking, maar nu reeds kan worden opgemerkt dat zij, zoals gezegd, doelen op een ruimere vermogensrechtelijke solidariteit met inachtneming van de vrijheid van de partijen.

Aldus versterkt dit initiatief de wettelijke erfrechten van de langstlevende wettelijk samenwonende, maar tegelijk creëert het geen reservataire rechten. Evenzo voert het, onder bepaalde voorwaarden, een recht op uitkering tot levensonderhoud in, waarbij de wettelijk samenwonenden evenwel over de mogelijkheid beschikken om dat recht uit te sluiten bij overeenkomst. Voorts biedt het de wettelijk samenwonenden een nieuwe mogelijkheid om een huwelijksvermogensstelsel aan te nemen, waarbij het de wettelijk samenwonenden vrij staat om daarvan al dan niet gebruik te maken.

Dit voorstel voorziet voor wettelijk samenwonenden ook in de toepassing van enkele bijkomende regels van het primaire stelsel die betrekking hebben op de vermogensrelaties tussen echtgenoten, en het is zo dat het initiatief in die mate dwingende regels invoert. Dit "primaire stelsel van wettelijke samenwoning" blijft evenwel beperkter ten opzichte van dat van het huwelijk. In het bijzonder zijn de regels houdende de persoonlijke plichten van de echtgenoten niet overgenomen en hetzelfde geldt voor bepalingen die geen reële meerwaarde voor de wettelijk samenwonenden lijken in te houden, zoals het recht om een beroep uit te oefenen zonder de instemming van de echtgenoot, het recht om zijn inkomsten alleen te ontvangen, het recht om een bankrekening te openen zonder de instemming van zijn echtgenoot, of het recht om een mandaat te geven aan de andere echtgenoot. Dit "primaire stelsel van wettelijke samenwoning" wordt daarentegen voortaan in ruime mate afgestemd op dat van het huwelijk wat betreft de overige essentiële regels van vermogensrechtelijke solidariteit tussen echtgenoten, inzonderheid wat betreft de bijdrage tot de lasten. Tegelijk worden een aantal regels m.b.t. het huwelijk aangepast of gemoderniseerd.

Tot slot wordt de procedure aangaande de totstandkoming en de beëindiging van de wettelijke samenwoning op enkele punten verduidelijkt en overzichtelijker gemaakt.

situation; enfin, l'introduction, sous certaines réserves et limites, d'un droit à une pension alimentaire après la fin de la cohabitation légale.

Ces différentes mesures seront explicitées dans le commentaire des articles mais l'on observera déjà que celles-ci visent, comme on l'a dit, à une plus grande solidarité patrimoniale dans le respect de la liberté des parties.

C'est ainsi que la présente initiative augmente les droits successoraux légaux du cohabitant légal survivant mais que, parallèlement, elle ne crée pas de droits réservataires. De la même façon, elle introduit, sous certaines conditions, un droit à une pension alimentaire tout en permettant aux cohabitants légaux d'exclure conventionnellement ce droit. De même encore, elle offre aux cohabitants légaux une faculté nouvelle d'adopter un régime matrimonial tout en laissant les cohabitants légaux libres de faire usage ou non de cette faculté.

La présente proposition prévoit également l'application aux cohabitants légaux de quelques règles additionnelles du régime primaire relatives aux relations patrimoniales des époux et il est vrai que, dans cette mesure, elle instaure des règles impératives. Ce "régime primaire de la cohabitation légale" reste toutefois plus limité que celui relatif au mariage, en particulier en ce qu'il ne reprend pas les règles consacrant les devoirs de nature plus personnelle des époux ou des dispositions qui ne semblent pas susceptibles de procurer une réelle plus-value aux cohabitants légaux, telles notamment celles relatives au droit d'exercer une profession sans l'accord du conjoint, ou au droit de percevoir seul ses revenus, ou au droit d'ouvrir un compte bancaire sans l'accord de son conjoint ou encore au droit de donner un mandat à l'autre époux. Par contre, ce "régime primaire de la cohabitation légale" sera désormais largement aligné sur celui du mariage en ce qui concerne les autres règles essentielles de solidarité patrimoniale entre les époux, notamment en ce qui concerne la contribution aux charges du mariage. En parallèle, certaines règles relatives au mariage sont adaptées ou modernisées.

Enfin, la procédure relative à l'établissement et à la cessation de la cohabitation légale est précisée et clarifiée sur quelques points.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

HOOFDSTUK 2

Wijzigingen van het Burgerlijk Wetboek

Afdeling 1

Wijzigingen van Boek I van het Burgerlijk Wetboek

Art. 2

Dit artikel behelst een louter technische verbetering in artikel 212, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek.

In tegenstelling tot hetgeen de woorden “*door het enkele feit van het huwelijk*” uit dat lid laten verstaan, is het huwelijk immers geen “feit” en dienen zij bijgevolg te worden vervangen.

Art. 3

Opnieuw gaat het hier om een technische verbetering.

De formulering van artikel 221, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek, dat de regel omvat dat iedere echtgenoot bijdraagt in de lasten van het huwelijk “*naar zijn vermogen*”, dient te worden afgestemd op de soortgelijke maar preciezere regel in het kader van wettelijke samenwoning, zoals verwoord in huidig artikel 1477, § 3, die stelt dat de wettelijk samenwonenden bijdragen in de lasten van het samenleven “*naar evenredigheid van hun mogelijkheden*”.

Afdeling 2

Wijzigingen van Boek III, Titel I, van het Burgerlijk Wetboek

Art. 4

De wet van 28 maart 2007 voerde bepaalde, zij het beperkte, erfrechten in ten gunste van de langstlevende wettelijk samenwonende.

De wet heeft daartoe een nieuw artikel 745*octies* ingevoerd in Titel I “Erfenissen” van Boek III van het Burgerlijk Wetboek.

Artikel 4 van dit wetsvoorstel vervolledigt dat artikel 745*octies* met een nieuw artikel 745*novies*, dat bijkomende wettelijke erfrechten toekent aan de langstlevende wettelijk samenwonende in het geval dat de overledene geen erfgerechtigden achterlaat, of slechts gewone bloedverwanten in de zijlijn: de langstlevende wettelijk samenwonende verkrijgt voortaan, in dat geval,

COMMENTAIRE DES ARTICLES

CHAPITRE 2

Modifications du Code civil

Section 1re

Modifications du Livre Ier du Code civil

Art. 2

Cet article apporte une correction purement technique à l'article 212, alinéa 1er, du Code civil.

En effet, contrairement à ce que laissent entendre les mots “*par le seul fait du mariage*” figurant dans cet alinéa, le mariage n'est pas un “fait” et il y a donc lieu de remplacer ces mots.

Art. 3

À nouveau, il s'agit d'une correction technique.

La formulation de l'alinéa 1er de l'article 221 du Code civil, qui énonce la règle selon laquelle chaque époux contribue aux charges du mariage “selon ses facultés”, doit être alignée sur celle, similaire mais plus précise, énoncée en matière de cohabitation légale par l'actuel article 1477, § 3, aux termes duquel les cohabitants légaux contribuent aux charges de la vie commune “en proportion de leurs facultés”.

Section 2

Modifications du Livre III, Titre Ier, du Code civil

Art. 4

La loi du 28 mars 2007 a consacré certains droits successoraux, limités, au profit du cohabitant légal survivant.

Elle a, à cet effet, inséré un nouvel article 745*octies* dans le Titre premier “Des successions” du Livre III du Code civil.

L'article 4 de la présente proposition de loi complète cet article 745*octies* par un nouvel article 745*novies* qui accorde des droits successoraux légaux complémentaires au cohabitant légal survivant dans l'hypothèse où le défunt ne laisse aucun successible ou ne laisse que des collatéraux ordinaires: le cohabitant légal survivant recueillera désormais, dans cette hypothèse, la pleine

de volle eigendom van de gehele nalatenschap en zal aldus, al naar gelang het geval, de Staat of de gewone bloedverwanten in de zijlijn weren.

Er dient te worden opgemerkt dat de wet van 22 juli 2018 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek en diverse andere bepalingen wat het huwelijksvermogensrecht betreft en tot wijziging van de wet van 31 juli 2017 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat de erfenissen en de giften betreft en tot wijziging van diverse bepalingen ter zake (hierna: de wet van 22 juli 2018 betreffende het huwelijksvermogensrecht) artikel 745*bis* van het Burgerlijk Wetboek op een gelijkaardige manier wijzigt, teneinde aan de langstlevende echtgenoot de volle eigendom van de gehele nalatenschap toe te kennen, niet alleen wanneer de overledene geen erfgerechtigden achterlaat, zoals thans het geval is, maar voortaan ook wanneer hij enkel gewone bloedverwanten in de zijlijn achterlaat.

Voor het overige blijven de erfrechten van de langstlevende echtgenoot echter ruimer dan die van de langstlevende samenwonende.

Uiteraard hebben wettelijk samenwonenden net als echtgenoten evenwel de mogelijkheid om het initiatief te nemen tot uitbreiding – door middel van giften – van deze erfrechten, en zulks binnen de perken van het beschikbaar gedeelte.

Art. 5

Het betreft een technische verbetering die verband houdt met de wijziging als gevolg van het nieuwe artikel 745*novies*, ingevoegd bij artikel 4 van dit wetgevend initiatief, en met de voornoemde wijziging in artikel 745*bis*, ingevoerd door de wet van 22 juli 2018 betreffende het huwelijksvermogensrecht.

Aangezien de gewone bloedverwanten in de zijlijn voortaan uitgesloten zijn van de nalatenschap door zowel de langstlevende echtgenoot als de langstlevende wettelijk samenwonende, dient artikel 745/1, zoals ingevoegd door voornoemde wet, te worden gewijzigd.

Het gaat erom uit te sluiten dat de bloedverwanten van de vierde orde, die worden uitgesloten van de nalatenschap wanneer zij alleen in samenloop met de wettelijke samenwonende komen, toch zouden erven indien zij eveneens in samenloop met bloedverwanten van de derde orde komen, via de toepassing van de kloving.

propriété de toute la succession et écartera ainsi, selon le cas, l'État ou les collatéraux ordinaires.

Il est à noter que, de manière comparable, la loi du 22 juillet 2018 modifiant le Code civil et diverses autres dispositions en matière de droit des régimes matrimoniaux et modifiant la loi du 31 juillet 2017 modifiant le Code civil en ce qui concerne les successions et les libéralités et modifiant diverses autres dispositions en cette matière (ci-après: la loi du 22 juillet 2018 relative au droit des régimes matrimoniaux) modifie l'article 745*bis* du Code civil afin d'attribuer au conjoint survivant la pleine propriété de toute la succession non seulement lorsque le défunt ne laisse aucun successible, comme c'est le cas actuellement, mais désormais aussi lorsqu'il ne laisse que des collatéraux ordinaires.

Pour le surplus, les droits successoraux du conjoint survivant restent, par contre, plus larges que ceux du cohabitant survivant.

Il est toutefois bien entendu que les cohabitants légaux ont la possibilité, comme les époux, de prendre l'initiative d'étendre par voie de libéralités les droits successoraux, et ce, dans les limites de la quotité disponible.

Art. 5

Il s'agit d'une correction technique liée à la modification découlant du nouvel article 745*novies* inséré par l'article 4 de la présente proposition législative, et à la modification précitée apportée à l'article 745*bis* par la loi du 22 juillet 2018 relative au droit des régimes matrimoniaux.

Les collatéraux ordinaires se trouvant désormais exclus de la succession tant par le conjoint survivant que par le cohabitant légal survivant, il y a lieu de modifier l'article 754/1, tel qu'inséré par ladite loi.

Il s'agit d'exclure que les parents du quatrième ordre, qui seront exclus de la succession lorsqu'ils seront uniquement en concours avec le cohabitant légal, héritent néanmoins, s'ils sont également en concours avec des parents du troisième ordre, par le biais de l'application de la fente.

Afdeling 3

*Wijzigingen van Boek III, Titel Vbis,
van het Burgerlijk Wetboek*

Art. 6

Deze bepaling voert een nieuw hoofdstuk in met als titel “Definitie, voorwaarden en formaliteiten van de wettelijke samenwoning” waaronder de artikelen 1475 tot 1476*quinquies* worden ondergebracht.

Art. 7

Huidig artikel 1476 bevat alle bepalingen betreffende zowel het aangaan van de wettelijke samenwoning als beëindigen van de wettelijke samenwoning. Om het geheel leesbaarder en overzichtelijker te maken wordt ervoor gekozen om de bepalingen betreffende het aangaan van de wettelijke samenwoning en het beëindigen van de wettelijke samenwoning te splitsen. Artikel 1476 bepaalt op welke wijze men een wettelijke samenwoning kan sluiten. Nieuw artikel 1476/1 regelt de beëindiging van de wettelijke samenwoning. Daarnaast wordt de procedure op enkele punten verduidelijkt.

Een eerste verduidelijking houdt verband met de fysieke onmogelijkheid om te tekenen. Als één van beide wettelijke samenwonenden fysiek niet in staat is om het geschrift te tekenen, moet de ambtenaar van de burgerlijke stand die het geschrift ontvangt, een medisch attest vragen waaruit de fysieke onmogelijkheid om te tekenen blijkt in combinatie met de vereiste om persoonlijk te verschijnen zodat de personen mondeling hun wil om wettelijk samen te wonen kenbaar kunnen maken.

Voorts wordt in overeenstemming van de rechtspraak en rechtsleer verduidelijkt wat het concrete beginpunt is van de wettelijke samenwoning, met name de melding ervan in de bevolkingsregisters door de ambtenaar van de burgerlijke stand. Om de wettelijk samenwonenden zekerheid te verschaffen wordt voorzien in een kennisgeving van deze melding aan de partijen door de ambtenaar van de burgerlijke stand. De wijze waarop deze kennisgeving moet gebeuren moet ruim worden geïnterpreteerd. Zij kan op allerlei mogelijk manieren gebeuren, dit kan via brief of op elektronische wijze.

Art. 8

Dit artikel regelt de verschillende wijzen van beëindiging van de wettelijke samenwoning:

Section 3

*Modifications du Livre III, Titre Vbis,
du Code civil*

Art. 6

Cette disposition introduit un nouveau chapitre intitulé “Définition, conditions et formalités de la cohabitation légale”, contenant les articles 1475 à 1476*quinquies*.

Art. 7

L’actuel article 1476 contient l’ensemble des dispositions concernant tant la conclusion que la cessation de la cohabitation légale. Afin de rendre l’ensemble plus lisible et plus clair, il a été choisi de scinder les dispositions relatives à la conclusion de la cohabitation légale et les dispositions relatives à la cessation de la cohabitation légale. L’article 1476 établit de quelle manière la cohabitation légale peut être conclue. Le nouvel article 1476/1 règle la cessation de la cohabitation légale. En outre, la procédure est précisée sur certains points.

Une première précision concerne l’impossibilité physique de signer. Si l’un des deux cohabitants légaux n’est pas physiquement capable de signer l’écrit, l’officier de l’état civil qui reçoit l’écrit doit demander un certificat médical attestant l’impossibilité physique de signer, et requérir la comparution personnelle afin que les personnes puissent faire connaître oralement leur volonté de cohabiter légalement.

En outre, conformément à la jurisprudence et à la doctrine, il est indiqué à quel moment la cohabitation légale commence concrètement, à savoir lorsqu’elle est actée dans les registres de la population par l’officier de l’état civil. Afin de fournir une garantie aux cohabitants légaux, il est prévu une notification de cet acte aux parties par l’officier de l’état civil. Les modalités de cette notification doivent être interprétées au sens large. Elle peut s’effectuer de différentes manières, par courrier ou par voie électronique.

Art. 8

Cet article règle les différents modes de cessation de la cohabitation légale:

Paragraaf 1 heeft betrekking op de verschillende wijzen van beëindiging van rechtswege. Paragraaf 2 regelt de beëindiging in onderlinge overeenstemming en paragraaf 3, ten slotte, heeft betrekking op de eenzijdige beëindiging. Ook hier wordt de procedure op enkele punten verder verduidelijkt.

Een eerste verduidelijking houdt verband met de fysieke onmogelijkheid om te tekenen. Als één van beide wettelijke samenwonenden fysiek niet in staat is om het geschrift te tekenen, moet de ambtenaar van de burgerlijke stand die het geschrift ontvangt, een medisch attest vragen waaruit de fysieke onmogelijkheid om te tekenen blijkt in combinatie met de vereiste om persoonlijk te verschijnen zodat de personen mondeling hun wil om wettelijk samen te wonen kenbaar kunnen maken.

Daarnaast wordt de kennisgeving van de beëindiging van de wettelijke samenwoning door de ambtenaar van de burgerlijke stand aan de andere ambtenaar van de burgerlijke stand wanneer partijen geen woonplaats meer hebben in dezelfde gemeente, geschrapt. Deze kennisgeving via aangetekende zending is gelet op de automatische doorstroming van de gegevens in de dossiers van de twee ex-partners via het Rijksregister overbodig geworden.

Een tweede verduidelijking heeft betrekking op wettelijk samenwonenden die hun wettelijke samenwoning wensen te beëindigen, maar niet langer een woonplaats in België hebben.

Deze bepaling werd toegevoegd om tegemoet te komen aan problemen in de praktijk, wanneer partijen niet langer hun woonplaats in België hadden en hun verklaring tot beëindiging van de wettelijke samenwoning niet meer geregistreerd kon worden in het bevolkingsregister.

Indien de partij (eenzijdig) of partijen (gezamenlijk) een verklaring tot beëindiging aflegt geen woonplaats in België heeft, wordt de verklaring in dat geval overhandigd aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente van de laatste inschrijving in de bevolkingsregisters.

Tot slot wordt in overeenstemming van de rechtspraak en rechtsleer verduidelijkt wat het concrete eindpunt is van de wettelijke samenwoning, met name de melding ervan in de bevolkingsregisters door de ambtenaar van de burgerlijke stand. Om de wettelijk samenwonenden zekerheid te verschaffen wordt voorzien in een kennisgeving van deze melding aan de partijen door de ambtenaar van de burgerlijke stand. De wijze waarop

Le paragraphe 1er porte sur les différents modes de cessation d'office. Le paragraphe 2 règle la cessation de commun accord et le paragraphe 3, enfin, traite de la cessation unilatérale. Sur ce plan également, la procédure est précisée sur certains points.

Une première précision est apportée en ce qui concerne l'impossibilité physique de signer. Si l'un des deux cohabitants légaux n'est pas physiquement capable de signer l'écrit, l'officier de l'état civil qui reçoit cet écrit doit demander un certificat médical attestant l'impossibilité physique de signer et requérir la comparution personnelle afin que les personnes puissent faire connaître oralement leur volonté de cohabiter légalement.

Ensuite, la notification, par l'officier de l'état civil à l'autre officier de l'état civil, de la cessation de la cohabitation légale lorsque les parties ne sont plus domiciliées dans la même commune est supprimée. La transmission automatique des données dans les dossiers des deux ex-partenaires par le biais du Registre national, rend cette notification par envoi recommandé superflue.

Une deuxième précision concerne les cohabitants légaux qui souhaitent mettre un terme à leur cohabitation légale, mais qui ne sont plus domiciliés en Belgique.

Cette disposition a été ajoutée afin de remédier à des problèmes qui se posaient dans la pratique, lorsque les parties n'étaient plus domiciliées en Belgique et que leur déclaration de cessation de cohabitation légale ne pouvait plus être actée dans le registre de la population.

Si la partie (unilatéralement) ou les parties (d'un commun accord) déclarant la cessation n'est/ne sont plus domiciliée(s) en Belgique, la déclaration est remise à l'officier de l'état civil de la commune de la dernière inscription dans les registres de population.

Enfin, conformément à la jurisprudence et à la doctrine, il est précisé à quel moment la cohabitation légale prend fin concrètement, à savoir lorsque la cessation est actée dans les registres de la population par l'officier de l'état civil. Afin de fournir une garantie aux cohabitants légaux, il est prévu une notification de cet acte aux parties par l'officier de l'état civil. Les modalités de cette notification doivent être interprétées au sens large. Elle

deze kennisgeving moet gebeuren moet ruim worden geïnterpreteerd. Zij kan op allerlei mogelijk manieren gebeuren, dit kan via brief of op elektronische wijze.

Art. 9

In aanvulling op hoofdstuk I, ingevoegd bij artikel 6 en gewijd aan de definitie, voorwaarden en formaliteiten van de wettelijke samenwoning, behelst dit artikel de invoeging van een hoofdstuk II, gewijd aan de rechten, verplichtingen en bevoegdheden van de wettelijk samenwonenden.

Dit hoofdstuk II groepeert de huidige artikelen 1477 tot 1479 van het Burgerlijk Wetboek, die gewijzigd of aangevuld worden door nieuwe artikelen, zoals hierna wordt uitgelegd.

Art. 10

Het huidige artikel 1477 van het Burgerlijk Wetboek omvat in één enkele bepaling enkele regels die sommige artikelen van het Burgerlijk Wetboek toepasselijk verklaren of hernemen in soortgelijke bewoordingen, met name de artikelen die het primair stelsel definiëren dat van toepassing is op alle echtgenoten (artikelen 212 tot 224) of die de onderhoudsverplichtingen definiëren die ontstaan bij overlijden van één van de echtgenoten.

Dit initiatief beoogt een ruimere toepasbaarheid van de regels van het primair stelsel, en dus een ruimere vermogensrechtelijke bescherming, te verzekeren ten aanzien van de wettelijk samenwonenden.

Omwille van de leesbaarheid en meer eenvormigheid wordt huidig artikel 1477 derhalve opgesplitst in meerdere nieuwe artikelen, 1477/1 tot 1477/6, die afzonderlijk en zonder verdere verwijzing naar de artikelen betreffende het huwelijk nader ingaan op elk van die rechten en verplichtingen die aldus van toepassing zijn op de wettelijk samenwonenden.

Artikel 1477 zelf beperkt zich voortaan tot het vermelden van het voorwerp van hoofdstuk II, met de verduidelijking dat *“De rechten, verplichtingen en bevoegdheden van de wettelijk samenwonenden worden geregeld door de bepalingen van dit hoofdstuk”*.

Voornoemde bepalingen omvatten, naast de eerdergenoemde artikelen 1477/1 tot 1477/6, de artikelen 1478, 1479 en 1479/1; zij komen nadien aan bod.

peut se faire de toutes les manières possibles, que ce soit par courrier ou par voie électronique.

Art. 9

En complément du chapitre Ier inséré par l'article 6 et consacré à la définition, aux conditions et aux formalités de la cohabitation légale, le présent article insère un chapitre II consacré aux droits, obligations et pouvoirs des cohabitants légaux.

Ce chapitre II regroupe les actuels articles 1477 à 1479 du Code civil, qui sont modifiés ou complétés par de nouveaux articles, ainsi qu'il sera expliqué ci-après.

Art. 10

L'actuel article 1477 du Code civil concentre en une seule disposition quelques règles déclarant applicables ou reproduisant en des termes similaires certains des articles du Code civil qui définissent le régime primaire applicable à tous les époux (articles 212 à 224) ou qui définissent les obligations alimentaires qui naissent en cas de décès d'un époux.

La présente initiative vise notamment à assurer une plus grande applicabilité aux cohabitants légaux des règles du régime primaire, et ce, afin d'assurer une plus grande protection patrimoniale des cohabitants légaux.

Dès lors, afin d'assurer une meilleure lisibilité et une plus grande uniformité, l'actuel article 1477 est subdivisé en plusieurs nouveaux articles 1477/1 à 1477/6 qui traitent, séparément et sans plus renvoyer aux articles relatifs au mariage, de chacun de ces droits et obligations ainsi applicables aux cohabitants légaux.

Quant à l'article 1477 lui-même, il se limite désormais à énoncer l'objet du chapitre II en précisant que *“Les droits, obligations et pouvoirs des cohabitants légaux sont réglés par les dispositions du présent chapitre”*.

Lesdites dispositions comportent, outre les articles 1477/1 à 1477/6 mentionnés ci-avant, les articles 1478, 1479 et 1479/1 qui seront évoqués plus loin.

Art. 11

Dit artikel behelst de invoeging van een nieuw artikel 1477/1, dat integraal de inhoud van artikel 215 van het Burgerlijk Wetboek overneemt, waarbij de formulering ervan wordt aangepast aan de terminologie van de wettelijke samenwoning.

Ter herinnering: artikel 215, waarnaar huidig artikel 1477, § 2 louter verwees, organiseert de bescherming van de echtgenoten wat betreft de rechten betreffende het onroerend goed dat het gezin tot voornaamste woning dient.

Art. 12

Dit artikel behelst de invoeging van een nieuw artikel 1477/2, dat eveneens een integrale weergave is van een artikel van het primair stelsel waarnaar huidig artikel 1477, § 2, louter verwees, meer bepaald artikel 220.

Terwijl huidig artikel 1477, § 2, evenwel enkel verwees naar paragraaf 1 van artikel 220, herneemt het nieuwe artikel 1477/2 ten aanzien van de wettelijke samenwoning niet alleen diezelfde paragraaf 1 – die een echtgenoot in staat stelt om de in artikel 215, § 1, bedoelde handelingen alleen te verrichten in geval van afwezigheid of wilsonbekwaamheid van de andere echtgenoot – maar ook paragraaf 3 – die een echtgenoot in staat stelt, in dezelfde gevallen van afwezigheid of wilsonbekwaamheid van de andere echtgenoot, om door derden verschuldigde geldsommen te ontvangen ten behoeve van het samenleven.

Art. 13

Dit artikel voegt een nieuw artikel 1477/3 in, dat de strekking van de regel uit het huidige artikel 1477, § 3, die bepaalt: “De wettelijk samenwonenden dragen bij in de lasten van het samenleven naar evenredigheid van hun mogelijkheden”, uitbreidt.

Zo wordt de volgende bepaling overgenomen uit het primair stelsel, met name het mechanisme van de overdracht van geldsommen, dat een wettelijke samenwonende in staat zal stellen om, wanneer de andere samenwonende deze verplichting niet nakomt, zich te laten machtigen om de inkomsten of andere geldsommen die door derden aan laatstgenoemde verschuldigd zijn, alleen te ontvangen.

Art. 11

Cet article insère un nouvel article 1477/1 qui reprend intégralement le contenu de l'article 215 du Code civil en adaptant sa formulation à la terminologie propre à la cohabitation légale.

Pour rappel, l'article 215, auquel l'actuel article 1477, § 2, se limitait à renvoyer, organise la protection des époux quant aux droits relatifs à l'immeuble affecté au logement principal de la famille.

Art. 12

Cet article insère un nouvel article 1477/2 qui, lui aussi, reproduit intégralement un article du régime primaire auquel l'actuel article 1477, § 2, se limitait à renvoyer, en l'occurrence l'article 220.

Toutefois, tandis que l'actuel article 1477, § 2, ne renvoyait qu'au paragraphe 1er de l'article 220, le nouvel article 1477/2 reprend à l'égard de la cohabitation légale non seulement ce paragraphe 1er – qui permet à un conjoint de passer seul les actes visés à l'article 215, § 1er, en cas d'absence ou d'incapacité de l'autre époux – mais aussi le paragraphe 3 – qui permet à un époux, dans les mêmes cas d'absence ou d'incapacité de l'autre époux, de percevoir, pour les besoins de la vie commune, des sommes dues par des tiers.

Art. 13

Cet article insère un nouvel article 1477/3 qui étend la portée de la règle énoncée dans l'actuel article 1477, § 3, selon laquelle “les cohabitants légaux contribuent aux charges de la vie commune en proportion de leurs facultés”.

Ainsi, la disposition suivante est également reprise du régime primaire, à savoir notamment le mécanisme de la délégation de sommes qui permettra à un cohabitant légal, en cas de défaut de l'autre cohabitant de satisfaire à cette obligation, de se faire autoriser à percevoir seul les revenus ou autres sommes dues à ce dernier par des tiers.

Art. 14

Dit artikel behelst de invoeging van een nieuw artikel 1477/4, dat de regel die thans verwoord is in artikel 1477, § 4, overneemt in de vorm van een afzonderlijk artikel.

Deze regel betreft de hoofdelijke verbintenis van de samenwonenden ten aanzien van de schulden aangegaan door een van hen ten behoeve van het samenleven en van de kinderen die door hen opgevoed worden.

Deze regel is zelf overgenomen uit het primair stelsel, meer bepaald uit artikel 222.

Art. 15

Dit artikel voegt een nieuw artikel 1477/5 in, dat net als de artikelen 1477/1 en 1477/2 een integrale weergave is van een artikel van het primair stelsel waarnaar huidig artikel 1477, § 2, louter verwees.

Het betreft, in voorkomend geval, artikel 224, § 1, 1, dat een echtgenoot in staat stelt om te verzoeken om de nietigverklaring van de handelingen verricht door de andere echtgenoot met overtreding van de bepalingen van artikel 215 betreffende de bescherming van de voornaamste woning van het gezin.

Die toepassing van een regel van het primair stelsel op de wettelijke samenwoning wordt evenwel ook hier versterkt.

Enerzijds zal het voor een wettelijk samenwonende voortaan mogelijk zijn om eveneens de nietigverklaring te vorderen van de handelingen vermeld in artikel 224, § 1, 2, namelijk de handelingen verricht met overtreding van een verbod tot vervreemding of hypotheekering dat gevraagd of verkregen is in kader van dringende of voorlopige maatregelen.

Dat is evenwel niet zo voor schenkingen en persoonlijke zekerheden. Op dit vlak worden er, in tegenstelling tot wat het geval is bij gehuwden, geen beperkingen opgelegd aan wettelijk samenwonenden. Het gemeen recht inzake schenkingen (en met name de regels inzake de reserve) en persoonlijke zekerheden biedt voldoende bescherming, ook voor wettelijk samenwonenden, zonder dat bijkomend in de specifieke sanctie van art. 224 B.W. moet worden voorzien.

Anderzijds worden de termijnen voor het instellen van de vordering tot nietigverklaring, die zijn vastgesteld in

Art. 14

Cet article insère un article 1477/4 qui reprend, sous la forme d'un article distinct, la règle actuellement énoncée à l'article 1477, § 4.

Cette règle concerne l'obligation solidaire des cohabitants à l'égard des dettes contractées par l'un d'eux pour les besoins de la vie commune et des enfants qu'ils éduquent.

Cette règle est elle-même reprise du régime primaire, plus précisément de l'article 222.

Art. 15

Cet article insère un article 1477/5 qui, comme les articles 1477/1 et 1477/2, reproduit intégralement un article du régime primaire auquel l'actuel article 1477, § 2, se limitait à renvoyer,

Il s'agit, en l'occurrence, de l'article 224, § 1er, 1, qui permet à un époux de demander l'annulation des actes accomplis par l'autre époux en violation des dispositions de l'article 215 relatif à la protection du logement principal de la famille.

Toutefois, cette application d'une règle du régime primaire à la cohabitation légale est, ici aussi, renforcée.

D'une part, en effet, il sera désormais possible à un cohabitant légal d'agir également en annulation des actes mentionnés à l'article 224, § 1er, 2, à savoir les actes accomplis en violation d'une interdiction d'aliéner ou d'hypothéquer demandée ou obtenue dans le cadre de mesures urgentes ou provisoires.

Ce n'est, par contre, pas le cas pour les donations et pour les sûretés personnelles. Sur ce plan, il n'y a pas de restriction imposée aux cohabitants légaux, contrairement à ce qui est le cas pour des époux. Le droit commun en matière de donations (et notamment les règles en matière de réserve) et de sûretés personnelles offre une protection suffisante, y compris pour les cohabitants légaux, sans qu'il faille prévoir en complément la sanction spécifique de l'article 224 du Code civil.

D'autre part, les délais d'intentement de l'action en nullité, tels qu'ils sont prévus au paragraphe 2 de

paragraaf 2 van artikel 224, eveneens opgenomen in de bepalingen tot regeling van de wettelijke samenwoning.

l'article 224, sont également intégrés dans les dispositions régissant la cohabitation légale.

Art. 16

Dit artikel voegt een nieuw artikel 1477/6 in, dat de regel uit het huidige artikel 1477, § 5, overneemt, welke betrekking heeft op de onderhoudsverplichting van de langstlevende wettelijk samenwonende ten aanzien van de kinderen van de vooroverleden wettelijk samenwonende van wie hij niet de vader of de moeder is.

Ter herinnering: in die context werd de oude paragraaf 6 van artikel 1477, die betrekking had op de onderhoudsverplichting van de nalatenschap van de vooroverleden wettelijk samenwonende ten aanzien van de bloedverwanten in opgaande lijn van laatstgenoemde, opgeheven bij de wet van 31 juli 2017 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat de erfenissen en de giften betreft.

Die laatste onderhoudsverplichting wordt vervangen door de uitgebreide onderhoudsverplichting waarin voorzien is ten gunste van de bloedverwanten in opgaande lijn die ten laste zijn van de nalatenschap bij de nieuwe paragraaf 2 van artikel 205*bis* van het Burgerlijk Wetboek, zoals gewijzigd bij voornoemde wet.

Art. 16

Cet article insère un article 1477/6, qui reprend la règle posée à l'actuel article 1477, § 5, relative à l'obligation alimentaire du cohabitant légal survivant à l'égard des enfants du cohabitant légal prédécédé dont il n'est pas lui-même le père ou la mère.

L'on rappellera, dans ce contexte, que l'ancien paragraphe 6 de l'article 1477, relatif à l'obligation alimentaire de la succession du cohabitant légal prédécédé à l'égard des ascendants de ce dernier, a été abrogé par la loi du 31 juillet 2017 modifiant le Code civil en ce qui concerne les successions et les libéralités.

Cette dernière obligation alimentaire est remplacée par l'obligation alimentaire élargie prévue au bénéfice des ascendants à charge de la succession par le nouveau paragraphe 2 de l'article 205*bis* du Code civil, tel qu'il a été modifié par la loi précitée.

Art. 17

Thans stelt artikel 1478 van het Burgerlijk Wetboek de wettelijk samenwonenden in staat om de modaliteiten van hun wettelijke samenwoning te regelen door middel van een vermogensrechtelijke overeenkomst. De wijziging aangebracht in artikel 1478 bij artikel 17 van dit initiatief beoogt te voorzien in een wettelijk vermogensstelsel dat de solidariteit tussen de wettelijk samenwonenden doet versterken. De indieners kiezen ervoor om het vermogensstelsel van scheiding van goederen met verrekening van de aanwinsten, zoals ingevoerd bij de wet van 22 juli 2018 betreffende het huwelijksvermogensrecht als basisstelsel te weerhouden. Daartoe wordt een nieuwe paragraaf 1 in artikel 1478 ingevoegd.

Verduidelijkt wordt dat deze regeling niet geldt ingeval er tussen de wettelijk samenwonenden een huwelijksbeletsel bestaat. Zij kunnen eventueel via een samenlevingsovereenkomst bij de notaris zelf nog een vermogensstelsel aannemen.

De partners behouden de vrijheid om ervoor te kiezen niet onder de toepassing van het stelsel te vallen,

Art. 17

Actuellement, l'article 1478 du Code civil permet aux cohabitants légaux de régler les modalités de leur cohabitation légale par une convention patrimoniale. La modification apportée à l'article 1478 par l'article 17 de la présente initiative vise à prévoir un régime patrimonial légal renforçant la solidarité entre les cohabitants légaux. Nous choisissons de retenir comme régime de base le régime patrimonial de séparation des biens avec participation aux acquêts, tel qu'instauré par la loi du 22 juillet 2018 relative au droit des régimes matrimoniaux. Pour ce faire, un nouveau paragraphe 1er est inséré dans l'article 1478.

Il est précisé que ce régime n'est pas d'application lorsqu'il existe un empêchement à mariage entre les cohabitants légaux. Ces derniers peuvent éventuellement adopter eux-mêmes un régime patrimonial par le biais d'une convention de cohabitation passée devant notaire.

Les partenaires restent libres de ne pas opter pour l'application dudit régime, de sorte qu'ils retomberont

waarbij men terugvalt op de bestaande wettelijke regeling voor de wettelijke samenwoning, hetwelk een stelsel van volledige scheiding van goederen betreft, zonder solidariteitsmechanisme voor de gevallen dat de wettelijke samenwoning beëindigd wordt. Hiertoe kunnen ze een verklaring afleggen, op het ogenblik dat zijn hun verklaring afleggen tot wettelijk samenwonen bij de ambtenaar van de burgerlijke stand. Hiervan dient melding gemaakt te worden in de verklaring die door de ambtenaar van de burgerlijke stand in ontvangst genomen wordt, en die overeenkomstig artikel 1476 van het Burgerlijk Wetboek in het bevolkingsregister wordt opgenomen (zie § 2, eerste lid). Deze nieuwe paragraaf geldt ook alleen maar in het geval de samenwonenden geen andersluidende overeenkomst hebben verleden voor de notaris.

Wanneer de wettelijk samenwonenden geen dergelijke verklaring hebben afgelegd, kunnen zij op ieder later tijdstip nog een andere vermogensregeling aannemen bij een authentieke overeenkomst die verleden wordt voor een notaris.

De huidige tekst van artikel 1478 van het Burgerlijk Wetboek wordt overgenomen in een § 2, dewelke aangevuld is met een eerste lid dat de wettelijk samenwonenden in de mogelijkheid voorziet om bij overeenkomst een verklaring af te leggen dat hun vermogen niet volgens de bepalingen in de nieuwe § 1 zal geregeld worden. Zoals hierboven aangestipt, kan deze verklaring worden afgelegd bij het neerleggen van de verklaring van wettelijk samenwonen of later bij de notaris.

In het tweede lid wordt ook aangegeven dat de eerste paragraaf niet van toepassing is op wettelijk samenwonenden waartussen een huwelijksbeletsel bestaat.

Ten opzichte van de huidige tekst van artikel 1478 BW voorziet het wetsvoorstel in een uitbreiding van de keuzevrijheid voor de wettelijk samenwonenden, door hen voortaan in staat te stellen om tot een overeenkomst te komen over de toepassing van een daadwerkelijk huwelijksvermogensstelsel, in voorkomend geval het stelsel van bedongen scheiding van goederen, zoals bepaald in hoofdstuk 4 van Titel 5 “Huwelijksvermogensstelsels” van het Burgerlijk Wetboek.

Er moet in dat verband moet worden opgemerkt dat de wet van 22 juli 2018 betreffende het huwelijksvermogensrecht, diverse bepalingen van dat hoofdstuk 4 wijzigt en dat de verwijzing naar hoofdstuk 4 die is ingevoegd in artikel 1478 derhalve ook die wijzigingen bestrijkt.

Ten eerste wordt in de wet van 22 juli 2018 betreffende het huwelijksvermogensrecht het huidig artikel 1469

sous le régime légal actuel de cohabitation légale, lequel est un régime de séparation pure et simple des biens, dépourvu de mécanisme de solidarité lorsqu'il est mis fin à la cohabitation légale. Ils peuvent faire une déclaration à cet effet au moment de faire la déclaration de cohabitation légale devant l'officier de l'état civil. Ce choix doit être mentionné dans la déclaration reçue par l'officier de l'état civil et être inscrit dans le registre de la population conformément à l'article 1476 du Code civil (voir § 2, alinéa 1er). Ce nouveau paragraphe n'est d'application que lorsque les cohabitants n'ont pas passé de convention contraire devant notaire.

Si les cohabitants légaux n'ont pas fait de déclaration de ce type, ils peuvent encore, à tout moment, adopter un autre régime patrimonial par convention authentique passée devant notaire.

Le texte actuel de l'article 1478 du Code civil est repris dans un paragraphe 2, qui est complété par un alinéa 1er donnant la possibilité aux cohabitants légaux de faire, par convention, une déclaration selon laquelle leur patrimoine ne sera pas réglé selon les dispositions prévues par le nouveau paragraphe 1er. Comme indiqué ci-dessus, cette déclaration peut être faite lors du dépôt de la déclaration de cohabitation légale ou ultérieurement, devant notaire.

Dans l'alinéa 2, il est également indiqué que le paragraphe 1er ne s'applique pas aux cohabitants légaux entre lesquels il existe un empêchement à mariage.

Par rapport au texte actuel de l'article 1478 du Code civil, la proposition de loi prévoit une extension de la liberté de choix des cohabitants légaux, en leur permettant désormais de convenir de l'application d'un véritable régime matrimonial, en l'occurrence le régime de la séparation de biens conventionnelle, telle qu'elle est prévue au chapitre 4 du Titre 5 “Des régimes matrimoniaux” du Code civil.

Il faut noter, à ce propos, que la loi du 22 juillet 2018 relative au droit des régimes matrimoniaux, modifie diverses dispositions de ce chapitre 4 et que la référence au chapitre 4 qui est insérée dans l'article 1478 couvre dès lors aussi ces modifications.

Premièrement, la loi du 22 juillet 2018 relative au droit des régimes matrimoniaux remplace l'actuel article 1469

van het Burgerlijk Wetboek vervangen door een nieuw artikel dat uitdrukkelijk bepaalt dat echtgenoten die kiezen voor het stelsel van scheiding van goederen aan dit stelsel alle bedingen kunnen toevoegen die met dat stelsel verenigbaar zijn, onder meer bedingen inzake bewijs maar ook bedingen ter nadere regeling van enige onverdeeldheid of doelvermogen die tussen hen zou bestaan, net als bedingen die ertoe strekken een verrekening tussen hun vermogens te verwezenlijken, met name door toevoeging van een beding van verrekening van aanwinsten. Met betrekking tot het beding van verrekening van aanwinsten voegt de wet van 22 juli 2018 betreffende het huwelijksvermogensrecht daarnaast een aantal artikelen in, die de werking van het stelsel “scheiding van goederen met verrekening van aanwinsten” organiseren.

Al die mogelijkheden inzake modalisering van het stelsel van scheiding van goederen zullen dus kunnen worden benut door de wettelijk samenwonenden, bijvoorbeeld door de aanneming van een stelsel van scheiding van goederen met verrekening van aanwinsten.

Ten tweede maakt die wet de artikelen 1429*bis*, 1458, 1464 en 1465, met betrekking tot de huwelijksvoordelen, van het Burgerlijk Wetboek uitdrukkelijk van toepassing op het stelsel van scheiding van goederen. Dit zijn de vermogensvoordelen die voor een echtgenoot kunnen voortvloeien uit bedingen die opgenomen zijn in het huwelijkscontract met het oog op afwijking van de wettelijke wijze van samenstelling, werking, vereffening of verdeling van het gemeenschappelijk vermogen.

Aangezien de mogelijkheid wordt geboden aan de wettelijk samenwonenden om te kiezen voor een stelsel van scheiding van goederen en om hieraan bedingen toe te voegen die voor een van de wettelijk samenwonenden vermogensvoordelen zullen kunnen opleveren, zullen ook die voordelen geregeld worden door de voornoemde artikelen. Aldus zullen de voordelen die voortvloeien uit dergelijke bedingen meer bepaald beschouwd worden als huwelijksvoordelen en niet als schenkingen, binnen de begrenzingen opgelegd door de artikelen 1464 en 1465 van het Burgerlijk Wetboek.

Er wordt evenwel verduidelijkt dat de artikelen 1429*bis*, 1458, 1465 en 1465 niet van toepassing zullen zijn wanneer er tussen de wettelijk samenwonenden een huwelijksbeletsel bestaat waarvan de Koning geen ontheffing kan verlenen. Op die manier wordt mogelijk misbruik vermeden om, via de huwelijksvoordelen, aan de wettelijke reserve van de kinderen te raken.

Ten derde voert die wet een mogelijkheid voor de rechter in om, onder bepaalde voorwaarden en binnen bepaalde perken, de onbillijke gevolgen te corrigeren

du Code civil par un nouvel article qui énonce expressément que les époux qui optent pour le régime de la séparation de biens peuvent ajouter à ce régime toutes les clauses compatibles avec ce régime, notamment des clauses en matière de preuve mais aussi des clauses précisant toute indivision ou patrimoine d'affectation pouvant exister entre eux, de même encore que des clauses visant à réaliser un décompte entre leurs patrimoines, notamment par l'ajout d'une clause de participation aux acquêts. Concernant ladite clause de participation aux acquêts, la loi du 22 juillet 2018 relative au droit des régimes matrimoniaux insère, en outre, une série d'articles qui organisent le fonctionnement du régime “séparation des biens avec la participation aux acquêts”.

Toutes ces possibilités de modalisation du régime de la séparation de biens pourront donc être utilisées par des cohabitants légaux, par exemple par l'adoption d'un régime de séparation de biens avec participation aux acquêts.

Deuxièmement, cette loi rend expressément applicables au régime de la séparation de biens les articles 1429*bis*, 1458, 1464 et 1465 du Code civil, par rapport aux avantages matrimoniaux. Ceci sont les avantages patrimoniaux qui peuvent résulter pour un époux de clauses insérées dans le contrat de mariage en vue de déroger au mode légal de composition, de fonctionnement, de liquidation ou de partage du patrimoine commun.

Dès lors que la faculté est offerte aux cohabitants légaux de faire choix d'un régime de séparation de biens et d'assortir ce régime de clauses qui pourront, elles aussi, procurer à l'un des cohabitants légaux des avantages patrimoniaux, ces avantages seront, eux aussi, régis par les articles précités. C'est ainsi notamment que les avantages accordés par de telles clauses seront considérés comme des avantages matrimoniaux, et non comme des donations, dans les limites précisées par les articles 1464 et 1465 du Code civil.

Toutefois, il est précisé que les articles 1429*bis*, 1458, 1464 et 1465 ne s'appliqueront pas lorsqu'il existe entre les cohabitants légaux un empêchement à mariage dont le Roi ne peut dispenser. On évite ainsi le possible abus qui consiste, via les avantages matrimoniaux, à toucher à la réserve légale des enfants.

Troisièmement, cette loi introduit une possibilité pour le juge de corriger, sous certaines conditions et dans certaines limites, les conséquences inéquitables qui

die zouden kunnen resulteren uit de aanneming van een stelsel van scheiding van goederen, voor zover de echtgenoten daarmee hebben ingestemd in hun huwelijksovereenkomst.

Ook de wettelijk samenwonenden zullen gebruik kunnen maken van die mogelijkheid indien zij dat wensen. Zoals voor gehuwde koppels het geval is, zal de notaris – indien de wettelijk samenwonenden willen opteren voor een stelsel van scheiding van goederen – de wettelijk samenwonenden moeten informeren en, op straffe van aansprakelijkheid, uitdrukkelijk melding moeten maken van de keuze van de wettelijk samenwonenden in hun vermogensrechtelijke overeenkomst.

Overigens moet nog melding worden gemaakt van twee andere wijzigingen aangebracht door de wet van 22 juli 2018 betreffende het huwelijksvermogensrecht, aan de stelsels van scheiding van goederen. Zo maakt die wet voortaan zowel de bepalingen betreffende de preferentiële toewijzing van het onroerend goed dat tot gezinswoning dient en van de goederen gebruikt voor professionele doeleinden, als de bepalingen betreffende de helingssanctie toepasselijk op de stelsels van scheiding van goederen.

Er kan worden geconcludeerd dat de wettelijk samenwonenden aldus beschikken over een bijkomende en waardevolle mogelijkheid om hun vermogensrechten uit te breiden, met inachtneming van hun wilsautonomie.

Art. 18

Dit nieuwe artikel 1479/1 bevat, binnen bepaalde grenzen, een recht op onderhoudsuitkering ingeval er een einde komt aan de wettelijke samenwoning zonder dat de wettelijk samenwonenden met elkaar in het huwelijk treden.

Dit artikel is geïnspireerd op artikel 301 van het Burgerlijk Wetboek, dat de onderhoudsuitkering regelt die mogelijk verschuldigd is in geval van een echtscheiding.

Artikel 1479/1 bevat echter ook een aantal belangrijke verschillen met artikel 301.

Vooreerst bepaalt artikel 1479/1, dat deze onderhoudsuitkering het voorwerp kan uitmaken van een overeenkomst tussen de wettelijk samenwonenden, net zoals artikel 301.

Bovendien beperkt artikel 1479/1, § 2, de finaliteit van deze onderhoudsuitkering strikt tot het dekken van de

pourraient résulter de l'adoption d'un régime de séparation de biens, et ce, pour autant que les époux y aient consenti dans leur convention matrimoniale.

Les cohabitants légaux pourront, eux aussi, faire usage de cette faculté s'ils le souhaitent. Comme pour les couples mariés, il appartiendra au notaire – si les cohabitants souhaitent adopter un régime de séparation de biens – d'informer les cohabitants légaux et, sous peine d'engager sa responsabilité, de faire expressément mention du choix des cohabitants légaux dans leur convention patrimoniale.

Par ailleurs, deux autres modifications apportées par la loi du 22 juillet 2018 relative au droit des régimes matrimoniaux aux régimes de séparation de biens doivent encore être mentionnées. C'est ainsi que cette loi rend désormais applicables aux régimes de séparation de biens tant les dispositions relatives à l'attribution préférentielle de l'immeuble affecté au logement familial et des biens utilisés à des fins professionnelles que les dispositions relatives à la sanction de recel.

En guise de conclusion, les cohabitants légaux disposeront ainsi d'une possibilité additionnelle et appréciable d'accroître leurs droits patrimoniaux, et ce, dans le respect de l'autonomie de leurs volontés.

Art. 18

Ce nouvel article 1479/1 prévoit, dans certaines limites, un droit à une pension alimentaire lorsqu'il est mis fin à la cohabitation légale sans que les cohabitants légaux contractent mariage.

Cet article s'inspire de l'article 301 du Code civil, qui règle la pension alimentaire qui peut être due en cas de divorce.

Toutefois, l'article 1479/1 présente également un certain nombre de différences importantes avec l'article 301.

Tout d'abord, l'article 1479/1 prévoit que cette pension alimentaire peut faire l'objet d'une convention entre les cohabitants légaux, à l'instar de l'article 301.

En outre, l'article 1479/1, § 2, limite la finalité de cette pension alimentaire à la stricte couverture des besoins

basisbehoeften van de uitkeringsgerechtigde, zonder daarbij rekening te houden met de terugval van de economische situatie van de uitkeringsgerechtigde. Met deze terugval wordt, daarentegen, rekening gehouden bij de onderhoudsuitkering na echtscheiding. Dit wordt daar beoordeeld aan de hand van de leeftijd van de partijen, duur van het huwelijk, etc., zoals bepaald in artikel 301 van het Burgerlijk Wetboek. Na wettelijke samenwoning dekt een mogelijke onderhoudsuitkering, anders dan bij echtscheiding, dus enkel en alleen de staat van de behoefte van de onderhoudsgerechtigde in strikte zin.

Ten slotte wordt de duur van de onderhoudsuitkering ook strikter geregeld dan in het kader van artikel 301. Artikel 1479/1, § 2, bepaalt dat de duur van de uitkering niet langer mag zijn dan de helft van de duur van de wettelijke samenwoning. Dit is een ander groot verschil met artikel 301, dat het beginsel hanteert dat de duur van de uitkering niet langer mag zijn dan die van het huwelijk en in mogelijkheden voorziet om deze duur te verlengen.

Voor het overige worden de modaliteiten voor het betalen van de onderhoudsuitkering op gelijkaardige manier uitgewerkt zoals in artikel 301.

Afdeling 4

Overgangsbepaling

Art. 19

De bepalingen van hoofdstuk 2 van deze wet brengen twee technische wijzigingen aan in de regels van het primaire stelsel van toepassing op de echtgenoten, en wijzigen op diverse manieren de regels betreffende de wettelijke samenwoning.

Die nieuwe bepalingen zullen uiteraard van toepassing zijn op de huwelijken en de wettelijke samenwoningen die zullen aanvangen vanaf de datum van inwerkingtreding van de wet.

Deze bepalingen zullen ook van toepassing zijn op de huwelijken en de wettelijke samenwoningen die reeds vóór de datum van inwerkingtreding van deze wet hebben aangevangen. Op het vlak van het overgangsrecht kan geen enkele reden een andere oplossing rechtvaardigen.

Wel wordt voorzien in een uitzondering voor artikel 1476, ingevoerd door artikel 7, dat immers de modaliteiten van de verklaring van wettelijke samenwoning wijzigt en dus niet zou kunnen worden toegepast op

fondamenteaux du bénéficiaire, sans tenir compte à cet égard de la dégradation de la situation économique du bénéficiaire. En revanche, il est tenu compte de cette dégradation dans la pension alimentaire après le divorce. Elle y est estimée sur la base de l'âge des parties, de la durée du mariage, etc., comme précisé à l'article 301 du Code civil. À la différence du divorce, après la cohabitation légale, une pension alimentaire éventuelle ne couvre donc que l'état de besoin du bénéficiaire au sens strict.

Enfin, la durée de la pension alimentaire est également réglée de manière plus stricte que dans le cadre de l'article 301. L'article 1479/1, § 2, prévoit que la durée de la pension ne peut être supérieure à la moitié de la durée de la cohabitation légale. Il s'agit d'une autre grande différence par rapport à l'article 301, qui applique le principe selon lequel la durée de la pension ne peut être supérieure à celle du mariage et qui prévoit des possibilités de prolongation.

Pour le reste, les modalités du paiement de la pension alimentaire sont élaborées de la même manière que dans l'article 301.

Section 4

Disposition transitoire

Art. 19

Les dispositions du chapitre 2 de la présente loi apportent deux modifications de nature technique aux règles du régime primaire applicable aux époux et elles modifient de diverses manières les règles régissant la cohabitation légale.

Ces dispositions nouvelles seront bien sûr applicables aux mariages et aux cohabitations légales qui prendront cours à partir de la date de l'entrée en vigueur de la loi.

Au plan du droit transitoire, aucune raison ne semblait justifier une autre solution, ces dispositions seront également applicables aux mariages et aux cohabitations légales ayant déjà pris cours avant la date de l'entrée en vigueur de la présente loi.

Une exception est toutefois prévue pour l'article 1476, inséré par l'article 7, dès lors que celui-ci modifie les modalités de la déclaration de cohabitation légale et qu'il ne pourrait donc pas être appliqué aux cohabitations

de wettelijke samenwoningen die reeds een aanvang hebben genomen en voor artikel 1479/1, §§ 2 tot 9, ingevoerd door artikel 18, § 2, dat betrekking heeft op de “default” regeling van de onderhoudsbijdragen tussen wettelijk samenwonenden, met name dat wettelijk samenwonenden een onderhouds-uitkering kunnen vorderen tenzij ze dit onderling via overeenkomst uitdrukkelijk hebben uitgesloten.

Voorts wordt verduidelijkt dat de artikelen 4 en 5, die het intestaaterfrecht van de wettelijke samenwonende wijzigen, enkel van toepassing zijn op de nalatenschappen die zijn opgevallend vanaf de inwerkingtreding van deze wet.

Het betreft de gebruikelijke regel voor de toepassing van het erfrecht in de tijd, waaruit volgt dat de artikelen 4 en 5 slechts van toepassing zullen zijn op de wettelijke samenwoningen die een aanvang hebben genomen vóór de inwerkingtreding van de wet indien zij niet reeds beëindigd zijn door het overlijden van een van beide samenwonenden.

Art. 20

Dit artikel voorziet in de mogelijkheid voor de wettelijk samenwonenden, die voor de inwerkingtreding van deze wet al hun verklaring van wettelijk samenwonen hadden afgelegd, binnen de twee jaar na de inwerkingtreding van deze wet middels een bijkomende verklaring bij de ambtenaar van de burgerlijke stand kunnen melden dat zij onder de toepassing wensen te vallen van de artikelen 1478, § 1, en 1479/1, §§ 2 tot 9, zoals gewijzigd door deze wet.

HOOFDSTUK 3

Wijzigingen van het Gerechtelijk Wetboek

Art. 21

In artikel 1253ter/5 van het Gerechtelijk Wetboek, met betrekking tot de vorderingen betreffende de rechten en verplichtingen die voortvloeien uit familiale betrekkingen, wordt een verwijzing opgenomen naar het nieuwe artikel 1477/3 zodat artikel 1253ter/5 in overeenstemming is met de nieuwe rechtsgevolgen van de wettelijke samenwoning uitgewerkt in dit voorstel.

Art. 22

In artikel 1253^{quater} van het Gerechtelijk Wetboek, met betrekking tot de vorderingen betreffende de

légaux ayant déjà pris cours et l'article 1479/1, §§ 2 à 9, inséré par l'article 18, § 2 qui traite du régime “par défaut” des contributions alimentaires entre cohabitants légaux, selon lequel les cohabitants légaux peuvent demander une pension alimentaire sauf s'ils l'ont expressément exclu par convention.

Par ailleurs, il est précisé que les articles 4 et 5, qui modifient les droits successoraux *ab intestat* du cohabitant légal, ne sont applicables qu'aux successions ouvertes à compter de l'entrée en vigueur de la présente loi.

Il s'agit là de la règle habituelle en matière d'application de la loi successorale dans le temps et il en résulte que ces articles 4 et 5 ne seront applicables aux cohabitations légales ayant pris cours avant l'entrée en vigueur de la loi que si elles n'ont pas déjà pris fin par le décès de l'un des deux cohabitants.

Art. 20

Cet article permet aux cohabitants légaux ayant déjà fait une déclaration de cohabitation légale avant l'entrée en vigueur de la présente loi de signaler à l'officier de l'état civil, dans les deux ans de l'entrée en vigueur de la présente loi, sous la forme d'une déclaration complémentaire, qu'ils souhaitent que les articles 1478, § 1er, et 1479/1, §§ 2 à 9, tels que modifiés par la présente loi, leur soient applicables.

CHAPITRE 3

Modifications du Code judiciaire

Art. 21

Un renvoi au nouvel article 1477/3 est inséré dans l'article 1253ter/5 du Code judiciaire, qui concerne les demandes relatives aux droits et devoirs qui naissent des relations familiales, afin que l'article 1253ter/5 soit conforme aux nouveaux effets juridiques de la cohabitation légale élaborés dans la présente proposition.

Art. 22

Des renvois aux articles 1477/1 et 1477/3 ainsi qu'aux “cohabitants légaux” sont insérés dans

rechten en verplichtingen die voortvloeien uit familiale betrekkingen, worden verwijzingen naar 1477/1 en 1477/3, alsook naar “de wettelijk samenwonenden” opgenomen zodat artikel 1253*quater* in overeenstemming is met de nieuwe rechtsgevolgen van de wettelijke samenwoning uitgewerkt in dit voorstel.

Art. 22

In artikel 1253*quinquies* van het Gerechtelijk Wetboek, met betrekking tot de vorderingen betreffende de rechten en verplichtingen die voortvloeien uit familiale betrekkingen, worden verwijzingen opgenomen naar artikelen 1477/1, § 2, en 1477/3 zodat artikel 1253*quinquies* in overeenstemming is met de nieuwe rechtsgevolgen van de wettelijke samenwoning uitgewerkt in dit voorstel.

Sonja BECQ (CD&V)
Raf TERWINGEN (CD&V)
Servais VERHERSTRAETEN (CD&V)

l'article 1253*quater* du Code judiciaire, qui concerne les demandes relatives aux droits et devoirs qui naissent des relations familiales, afin que l'article 1253*quater* soit conforme aux nouveaux effets juridiques de la cohabitation légale élaborés dans la présente proposition.

Art. 22

Des renvois aux articles 1477/1, § 2, et 1477/3 sont insérés dans l'article 1253*quinquies* du Code judiciaire, qui concerne les demandes relatives aux droits et devoirs qui naissent des relations familiales, afin que l'article 1253*quinquies* soit conforme aux nouveaux effets juridiques de la cohabitation légale élaborés dans la présente proposition.

WETSVOORSTEL**HOOFDSTUK 1****Algemene bepaling****Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

HOOFDSTUK 2**Wijzigingen van het Burgerlijk Wetboek****Afdeling 1**

Wijzigingen van Boek I van het Burgerlijk Wetboek

Art. 2

In artikel 212, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek, gewijzigd bij de wet van 14 juli 1976, worden de woorden “door het enkele feit van het huwelijk” vervangen door de woorden “zodra het huwelijk wordt aangegaan”.

Art. 3

In artikel 221, eerste lid, van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 14 juli 1976, worden de woorden “naar zijn vermogen” vervangen door de woorden “naar evenredigheid van zijn mogelijkheden”.

Afdeling 2

Wijzigingen van Boek III, Titel I, van het Burgerlijk Wetboek

Art. 4

In boek III, titel I, hoofdstuk III, afdeling IV*bis*, van het Burgerlijk Wetboek, wordt een artikel 745*nonies* ingevoegd, luidende:

“Art. 745*nonies*. Wanneer de overledene geen erfgeachtigden achterlaat, of slechts bloedverwanten in de zijlijn, andere dan broeders, zusters of afstammeligen van dezen, verkrijgt de langstlevende wettelijk samenwonende de volle eigendom van de gehele nalatenschap.”

PROPOSITION DE LOI**CHAPITRE 1ER****Disposition générale****Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

CHAPITRE 2**Modifications du Code civil****Section 1re**

Modifications du Livre Ier du Code civil

Art. 2

Dans l'article 212, alinéa 1er, du Code civil, modifié par la loi du 14 juillet 1976, les mots “par le seul fait du mariage” sont remplacés par les mots “dès que le mariage est contracté”.

Art. 3

Dans l'article 221, alinéa 1er, du même Code, modifié par la loi du 14 juillet 1976, les mots “selon ses facultés” sont remplacés par les mots “en proportion de ses facultés”.

Section 2

Modifications du Livre III, Titre Ier, du Code civil

Art. 4

Dans le livre III, titre Ier, chapitre III, section IV*bis*, du Code civil, il est inséré un article 745*nonies* rédigé comme suit:

“Art. 745*nonies*. Lorsque le défunt ne laisse aucun successible ou ne laisse que des collatéraux autres que des frères, sœurs ou descendants de ceux-ci, le cohabitant légal survivant recueille la pleine propriété de toute la succession.”

Art. 5

In artikel 754/1 van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 22 juli 2018 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek en diverse andere bepalingen wat het huwelijksvermogensrecht betreft en tot wijziging van de wet van 31 juli 2017 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek wat de erfenissen en de giften betreft en tot wijziging van diverse bepalingen ter zake, worden de woorden “of een wettelijk samenwonende” telkens ingevoegd tussen de woorden “een langstlevende echtgenoot” en het woord “nalaat”.

Afdeling 3

*Wijzigingen van Boek III, Titel Vbis,
van het Burgerlijk Wetboek*

Art. 6

In Titel Vbis van boek III van het Burgerlijk Wetboek, worden de artikelen 1475 tot 1476 *quinquies* samengebracht in hoofdstuk I met als titel “Definitie, voorwaarden en formaliteiten van de wettelijke samenwoning”.

Art. 7

Artikel 1476 van hetzelfde Wetboek wordt vervangen als volgt:

“Art. 1476. Een verklaring van wettelijke samenwoning wordt afgelegd door middel van een geschrift dat tegen ontvangstbewijs wordt overhandigd aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeenschappelijke woonplaats.

Dat geschrift bevat de volgende gegevens:

- 1° de datum van de verklaring;
- 2° de naam, de voornamen, de plaats en de datum van geboorte en de handtekening van beide partijen;
- 3° de gemeenschappelijke woonplaats;
- 4° de vermelding van de wil van beide partijen om wettelijk samen te wonen;
- 5° de vermelding dat beide partijen vooraf kennis hebben genomen van de inhoud van de artikelen 1475 tot 1479;

Art. 5

Dans l'article 754/1 du même Code, inséré par la loi du 22 juillet 2018 modifiant le Code civil et diverses autres dispositions en matière de droit des régimes matrimoniaux et modifiant la loi du 31 juillet 2017 modifiant le Code civil en ce qui concerne les successions et les libéralités et modifiant diverses autres dispositions en cette matière, les mots “ou un cohabitant légal survivant” sont chaque fois insérés après les mots “un conjoint survivant”.

Section 3

*Modifications du Livre III, Titre Vbis,
du Code civil*

Art. 6

Dans le titre Vbis du livre III du Code Civil, les articles 1475 à 1476 *quinquies* sont regroupés sous un chapitre 1er intitulé “Définition, conditions et formalités de la cohabitation légale”.

Art. 7

L'article 1476 du même Code est remplacé par ce qui suit:

“Art. 1476. La déclaration de cohabitation légale est faite au moyen d'un écrit remis contre récépissé à l'officier de l'état civil du domicile commun.

Cet écrit contient les informations suivantes:

- 1° la date de la déclaration;
- 2° les noms, prénoms, lieu et date de naissance et signatures des deux parties;
- 3° le domicile commun;
- 4° la mention de la volonté des parties de cohabiter légalement;
- 5° la mention que les deux parties ont préalablement pris connaissance des dispositions des articles 1475 à 1479;

6° in voorkomend geval, de verklaring dat het vermogen van de wettelijk samenwonenden niet door artikel 1478, § 1, zal geregeld worden.

Indien een partij niet kan tekenen, vraagt de ambtenaar van de burgerlijke stand een geneeskundige verklaring die de onmogelijkheid om te tekenen bevestigt. De ambtenaar van de burgerlijke stand vraagt in dat geval de persoonlijke verschijning van de partij die niet kan tekenen.

De ambtenaar van de burgerlijke stand gaat na of beide partijen voldoen aan de wettelijke voorwaarden inzake de wettelijke samenwoning en maakt in voorkomend geval melding van de verklaring in het bevolkingsregister.

Artikel 64, §§ 3 en 4, is van overeenkomstige toepassing op de akte van de burgerlijke stand en de bewijzen, die, in voorkomend geval, worden gevraagd tot staving dat is voldaan aan de wettelijke voorwaarden.

De wettelijke samenwoning vangt aan op het ogenblik van de melding van de verklaring in het bevolkingsregister. De ambtenaar van de burgerlijke stand brengt de partijen op de hoogte van deze melding.”

Art. 8

In hoofdstuk I, ingevoegd bij artikel 6, wordt een artikel 1476/1 ingevoegd, luidende:

“Art. 1476/1. § 1. De wettelijke samenwoning houdt op wanneer een van de partijen in het huwelijk treedt of overlijdt, of wanneer er een einde aan wordt gemaakt overeenkomstig het bepaalde in dit artikel.

De wettelijke samenwoning kan worden beëindigd hetzij in onderlinge overeenstemming door de samenwonenden, hetzij eenzijdig door een van de samenwonenden door middel van een schriftelijke verklaring die tegen ontvangstbewijs wordt overhandigd aan de ambtenaar van de burgerlijke stand, zoals bepaald in de §§ 2 en 3.

Dit geschrift bevat de volgende gegevens:

1° de datum van de verklaring;

2° de naam, de voornamen, de plaats en de datum van geboorte van beide partijen en de handtekening van beide partijen of van de partij die de verklaring aflegt;

3° de woonplaats van beide partijen;

6° le cas échéant, la déclaration que l'article 1478, § 1er, ne s'applique pas au patrimoine des cohabitants légaux.

Si une partie ne peut pas signer, l'officier de l'état civil demande un certificat médical qui confirme l'impossibilité de signer. Dans ce cas, l'officier de l'état civil demande la comparution personnelle de la partie qui ne peut pas signer.

L'officier de l'état civil vérifie si les deux parties satisfont aux conditions légales régissant la cohabitation légale et acte, dans l'affirmative, la déclaration dans le registre de la population.

L'article 64, §§ 3 et 4, s'applique par analogie aux actes de l'état civil et aux preuves qui, le cas échéant, sont demandées afin de justifier qu'il est satisfait aux conditions légales.

La cohabitation légale prend cours lorsque la déclaration est actée dans le registre de la population. L'officier de l'état civil informe les parties de cet acte.”

Art. 8

Dans le chapitre Ier, inséré par l'article 6, il est inséré un article 1476/1 rédigé comme suit:

“Art. 1476/1. § 1er. La cohabitation légale prend fin lorsqu'une des parties se marie, décède ou lorsqu'il y est mis fin conformément au présent article.

Il peut être mis fin à la cohabitation légale, soit d'un commun accord par les cohabitants, soit unilatéralement par l'un des cohabitants au moyen d'une déclaration écrite qui est remise contre récépissé à l'officier de l'état civil conformément aux §§ 2 et 3.

Cet écrit contient les informations suivantes:

1° la date de la déclaration;

2° les noms, prénoms, lieux et dates de naissance des deux parties et les signatures des deux parties ou de la partie qui fait la déclaration;

3° le domicile des deux parties;

4° de vermelding van de wil de wettelijke samenwoning te beëindigen.

Indien een partij niet kan tekenen, vraagt de ambtenaar van de burgerlijke stand een geneeskundige verklaring die de onmogelijkheid om te tekenen bevestigt. De ambtenaar van de burgerlijke stand vraagt in dat geval de persoonlijke verschijning van de partij die de verklaring aflegt en niet kan tekenen.

§ 2. De verklaring van de beëindiging in onderlinge overeenstemming wordt overhandigd aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente van de woonplaats van beide partijen of, indien de partijen geen woonplaats hebben in dezelfde gemeente, aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente van de woonplaats van één van hen. Indien geen van beide partijen zijn woonplaats in België heeft, wordt de verklaring overhandigd aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente van de laatste inschrijving in de bevolkingsregisters.

De ambtenaar van de burgerlijke stand maakt melding van de beëindiging van de wettelijke samenwoning in het bevolkingsregister.

De wettelijke samenwoning neemt een einde op het ogenblik van de melding van de verklaring in het bevolkingsregister. De ambtenaar brengt de partijen op de hoogte van deze melding.

§ 3. De eenzijdige verklaring van de beëindiging wordt overhandigd aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente van de woonplaats van beide partijen of, indien de partijen geen woonplaats hebben in dezelfde gemeente, aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de woonplaats van de partij die de verklaring aflegt. Indien de partij die de verklaring aflegt geen woonplaats in België heeft, wordt de verklaring overhandigd aan de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente van de laatste inschrijving in de bevolkingsregisters. De ambtenaar van de burgerlijke stand betekent binnen acht dagen de beëindiging bij gerechtsdeurwaardersexploot aan de andere partij.

In elk geval moeten de kosten van de betekening vooraf worden betaald door de partij die de verklaring aflegt.

De ambtenaar van de burgerlijke stand maakt melding van de beëindiging van de wettelijke samenwoning in het bevolkingsregister na de betekening van de beëindiging aan de andere partij.

4° la mention de la volonté de mettre fin à la cohabitation légale.

Si une partie ne peut pas signer, l'officier de l'état civil réclame un certificat médical qui confirme l'impossibilité de signer. Dans ce cas, l'officier de l'état civil requiert la comparution personnelle de la partie qui fait la déclaration et qui ne peut pas signer.

§ 2. La déclaration de cessation par consentement mutuel est remise à l'officier de l'état civil de la commune du domicile des deux parties ou, dans le cas où les parties ne sont pas domiciliées dans la même commune, à l'officier de l'état civil de la commune du domicile de l'une d'elles. Si aucune des parties n'est domiciliée en Belgique, la déclaration est remise à l'officier de l'état civil de la commune de la dernière inscription dans les registres de la population.

L'officier de l'état civil acte la cessation de la cohabitation légale dans le registre de la population.

La cohabitation légale prend fin lorsque la déclaration est actée dans le registre de la population. L'officier de l'état civil informe les parties de cet acte.

§ 3. La déclaration unilatérale de cessation est remise à l'officier de l'état civil de la commune du domicile des deux parties ou, lorsque les parties ne sont pas domiciliées dans la même commune, à l'officier de l'état civil de la commune du domicile de la partie qui fait la déclaration. Si la partie qui fait la déclaration n'est pas domiciliée en Belgique, la déclaration est remise à l'officier de l'état civil de la commune de la dernière inscription dans les registres de la population. L'officier de l'état civil signifie la cessation à l'autre partie dans les huit jours et par exploit d'huissier de justice.

En tout état de cause, les frais de la signification doivent être payés préalablement par la partie qui fait la déclaration.

L'officier de l'état civil acte la cessation de la cohabitation légale dans le registre de la population après avoir signifié la cessation à l'autre partie.

De wettelijke samenwoning neemt een einde op het ogenblik van de melding van de verklaring in het bevolkingsregister. De ambtenaar brengt de partijen op de hoogte van deze melding.

§ 4. De persoon die krachtens artikel 492/1, § 1, derde lid, 10°, uitdrukkelijk onbekwaam werd verklaard om een verklaring van wettelijke samenwoning af te leggen, kan, op zijn verzoek, voor de in artikel 628, 3°, van het Gerechtelijk Wetboek bedoelde vrederechter gemachtigd worden om de wettelijke samenwoning te beëindigen.

De vrederechter oordeelt over de wilsbekwaamheid van de beschermde persoon.

De artikelen 1241 en 1246 van het Gerechtelijk Wetboek zijn van toepassing.”

Art. 9

In dezelfde titel *Vbis* wordt een hoofdstuk II ingevoegd, luidende “Rechten, verplichtingen en bevoegdheden van de wettelijk samenwonenden” en dat de artikelen 1477 tot 1479/1 bevat, met inbegrip van de bij deze wet ingevoegde artikelen 1477/1 tot 1477/6.

Art. 10

In hoofdstuk II, ingevoegd bij artikel 9, wordt artikel 1477, hersteld bij de wet van 23 november 1998 en gewijzigd bij de wetten van 28 maart 2007 en 10 december 2012, vervangen als volgt:

“Art. 1477. De rechten, verplichtingen en bevoegdheden van de wettelijk samenwonenden worden geregeld door de bepalingen van dit hoofdstuk.”

Art. 11

In hetzelfde hoofdstuk II wordt een artikel 1477/1 ingevoegd, luidende:

“Art. 1477/1. § 1. De ene wettelijk samenwonende kan zonder de instemming van de andere niet onder bezwarende titel of om niet onder de levenden beschikken over de rechten die hij bezit op het onroerend goed waar de wettelijk samenwonenden samenleven noch dat goed met hypotheek bezwaren.

Hij kan zonder die instemming evenmin onder bezwarende titel of om niet onder de levenden beschikken

La cohabitation légale prend fin lorsque la déclaration est actée dans le registre de la population. L'officier de l'état civil informe les parties de cet acte.

§ 4. La personne expressément déclarée incapable de faire une déclaration de cohabitation légale en vertu de l'article 492/1, § 1er, alinéa 3, 10°, peut, à sa demande, être autorisée par le juge de paix visé à l'article 628, 3°, du Code judiciaire à mettre fin à la cohabitation légale.

Le juge de paix apprécie la capacité de la personne protégée d'exprimer sa volonté.

Les articles 1241 et 1246 du Code judiciaire sont d'application.”

Art. 9

Dans le même titre *Vbis*, il est inséré un chapitre II intitulé “Droits, obligations et pouvoirs des cohabitants légaux” et comportant les articles 1477 à 1479/1, en ce compris les articles 1477/1 à 1477/6 insérés par la présente loi.

Art. 10

Dans le chapitre II inséré par l'article 9, l'article 1477, rétabli par la loi du 23 novembre 1998 et modifié par les lois des 28 mars 2007 et 10 décembre 2012, est remplacé par ce qui suit:

“Art. 1477. Les droits, obligations et pouvoirs des cohabitants légaux sont réglés par les dispositions du présent chapitre.”

Art. 11

Dans le même chapitre II, il est inséré un article 1477/1, rédigé comme suit:

“Art. 1477/1. § 1er. Un cohabitant légal ne peut, sans l'accord de l'autre, disposer entre vifs à titre onéreux ou gratuit des droits qu'il possède sur l'immeuble où les cohabitants légaux vivent en commun, ni hypothéquer cet immeuble.

Il ne peut sans le même accord, disposer entre vifs à titre onéreux ou gratuit, des meubles meublants qui

over het huisraad dat aanwezig is in het onroerend goed waar de wettelijk samenwonenden samenleven, noch dat huisraad in pand geven.

Indien de wettelijk samenwonende wiens instemming vereist is, deze zonder gewichtige redenen weigert, kan de andere wettelijk samenwonende zich door de familierechtbank laten machtigen om de handelingen alleen te verrichten.

§ 2. Het recht op de huur van het onroerend goed dat een der wettelijk samenwonenden gehuurd heeft, zelfs voor de wettelijke samenwoning, en dat het samenleven van de wettelijke samenwonenden geheel of gedeeltelijk dient, behoort aan beide wettelijk samenwonenden gezamenlijk, niettegenstaande enige hiermede strijdige overeenkomst.

De opzeggingen, kennisgevingen en exploten betreffende die huur moeten gezonden of betekend worden aan elk der wettelijk samenwonenden afzonderlijk of uitgaan van beide wettelijk samenwonenden gezamenlijk. Elk van de wettelijk samenwonenden kan evenwel de nietigheid van deze documenten, die aan de andere wettelijk samenwonende worden toegezonden of van deze laatste uitgaan, slechts inroepen indien de verhuurder kennis heeft van hun wettelijke samenwoning.

Elk geschil tussen de wettelijk samenwonenden omtrent de uitoefening van dat recht wordt beslist door de familierechtbank.

De bepalingen van deze paragraaf zijn niet van toepassing op handelshuurovereenkomsten, noch op pachtcontracten.”

Art. 12

In hetzelfde hoofdstuk II wordt een artikel 1477/2 ingevoegd, luidende:

“Art. 1477/2. § 1. Ingeval een der wettelijk samenwonenden vermoedelijk afwezig is, of ingeval de rechtbank oordeelt, op grond van feiten vastgesteld in een met redenen omkleed proces-verbaal, dat een der wettelijk samenwonenden in de onmogelijkheid verkeert zijn wil te kennen te geven of wilsonbekwaam is, dan kan de andere wettelijk samenwonende zich door de familierechtbank laten machtigen om de in artikel 1477/1, § 1, bedoelde handelingen alleen te verrichten.

§ 2. In de gevallen bepaald in § 1, kan de andere wettelijk samenwonende zich door de familierechtbank

garnissent l'immeuble où les cohabitants légaux vivent en commun, ni les donner en gage.

Si le cohabitant légal dont l'accord est requis, le refuse sans motifs graves, l'autre cohabitant légal peut se faire autoriser par le tribunal de la famille, à passer seul l'acte.

§ 2. Le droit au bail de l'immeuble loué par l'un ou l'autre cohabitant légal, même avant la cohabitation légale, et affecté en tout ou en partie à la vie commune des cohabitants légaux, appartient conjointement aux cohabitants légaux, nonobstant toute convention contraire.

Les congés, notifications et exploits relatifs à ce bail doivent être adressés ou signifiés séparément à chacun des cohabitants légaux ou émaner de tous deux conjointement. Toutefois, chacun des deux cohabitants légaux ne pourra se prévaloir de la nullité de ces actes, adressés à l'autre cohabitant légal ou émanant de celui-ci, qu'à la condition que le bailleur ait connaissance de leur cohabitation légale.

Toute contestation entre les cohabitants légaux quant à l'exercice de ce droit est tranchée par le tribunal de la famille.

Les dispositions du présent paragraphe ne s'appliquent ni aux baux commerciaux, ni aux baux à ferme.”

Art. 12

Dans le même chapitre II, il est inséré un article 1477/2 rédigé comme suit:

“Art. 1477/2. § 1er. Si l'un des cohabitants légaux est présumé absent ou si le tribunal estime, en raison d'éléments de fait constatés dans un procès-verbal motivé, que l'un des cohabitants légaux est dans l'impossibilité ou incapable d'exprimer sa volonté, l'autre cohabitant légal peut se faire autoriser par le tribunal de la famille à passer seul les actes visés à l'article 1477/1, § 1er.

§ 2. Dans les cas prévus au § 1er, le cohabitant légal peut se faire autoriser par le tribunal de la famille à

laten machtigen om de door derden verschuldigde geldsommen geheel of ten dele te ontvangen ten behoeve van het samenleven.”.

Art. 13

In hetzelfde hoofdstuk II wordt een artikel 1477/3 ingevoegd, luidende:

“Art. 1477/3. De wettelijk samenwonenden dragen bij in de lasten van het samenleven naar evenredigheid van hun mogelijkheden.

Wanneer een der wettelijk samenwonenden deze verplichting niet nakomt, kan de andere, zonder dat een fout moet worden bewezen en onverminderd de rechten van derden, zich door de familierechtbank laten machtigen om, met uitsluiting van zijn wettelijk samenwonende, diens inkomsten alsook alle andere hem door derden verschuldigde geldsommen te ontvangen onder de voorwaarden en binnen de perken die het vonnis bepaalt.

In geen geval wordt de overdracht van geldsommen toegestaan aan de wettelijk samenwonende die schuldig is bevonden aan een in de artikelen 375, 398 tot 400, 402, 403 of 405 van het Strafwetboek bedoeld feit dat is gepleegd tegen de persoon van de verweerder, of aan een poging tot het plegen van een in de artikelen 375, 393, 394 of 397 van hetzelfde Wetboek bedoeld feit tegen diezelfde persoon.

Het vonnis kan worden tegengeworpen aan alle tegenwoordige of toekomstige derden-schuldenaars, na kennisgeving door de griffier op verzoek van de eiser.

Wanneer het vonnis ophoudt gevolg te hebben, geeft de griffier daarvan bericht aan de derden-schuldenaars.

De griffier vermeldt in zijn kennisgeving wat de derde-schuldenaar moet betalen of moet ophouden te betalen.”.

Art. 14

In hetzelfde hoofdstuk II wordt een artikel 1477/4 ingevoegd, luidende:

“Art. 1477/4. Iedere schuld die door een der wettelijk samenwonenden wordt aangegaan ten behoeve van het samenleven en van de kinderen die door hen opgevoed worden, verbindt de andere samenwonende hoofdelijk

percevoir, pour les besoins de la vie commune, tout ou partie des sommes dues par des tiers.”.

Art. 13

Dans le même chapitre II, il est inséré un article 1477/3 rédigé comme suit:

“Art. 1477/3. Les cohabitants légaux contribuent aux charges de la vie commune en proportion de leurs facultés.

À défaut par l'un des cohabitants légaux de satisfaire à cette obligation, l'autre cohabitant légal peut, sans qu'il soit besoin de prouver une faute et sans préjudice des droits des tiers, se faire autoriser par le tribunal de la famille à percevoir à l'exclusion de son cohabitant légal, dans les conditions et les limites que le jugement fixe, les revenus de celui-ci ainsi que toutes autres sommes qui lui sont dues par des tiers.

En aucun cas, la délégation de sommes n'est accordée au cohabitant légal reconnu coupable d'un fait visé aux articles 375, 398 à 400, 402, 403 ou 405 du Code pénal, commis contre la personne du défendeur, ou d'une tentative de commettre un fait visé aux articles 375, 393, 394 ou 397 du même Code contre cette même personne.

Le jugement est opposable à tous tiers débiteurs actuels ou futurs sur la notification que leur a faite le greffier à la requête du demandeur.

Lorsque le jugement cesse de produire ses effets, les tiers débiteurs en sont informés par le greffier.

Les notifications faites par le greffier indiquent ce que le tiers débiteur doit payer ou cesser de payer.”.

Art. 14

Dans le même chapitre II, il est inséré un article 1477/4 rédigé comme suit:

“Art. 1477/4. Toute dette contractée par l'un des cohabitants légaux pour les besoins de la vie commune et des enfants qu'ils éduquent oblige solidairement l'autre cohabitant.

Deze is echter niet aansprakelijk voor schulden die, gelet op de bestaansmiddelen van de samenwonenden, buitensporig zijn.”

Art. 15

In hetzelfde hoofdstuk II wordt een artikel 1477/5 ingevoegd, luidende:

“Art. 1477/5. § 1. Op verzoek van de andere wettelijk samenwonende en onverminderd de toekenning van schadevergoeding, kunnen worden nietigverklaard:

1° de handelingen door een der wettelijk samenwonenden verricht met overtreding van de bepalingen van artikel 1477/1;

2° de handelingen door een der wettelijk samenwonenden met overtreding van een krachtens artikel 1479 gevraagd of verkregen verbod tot vervreemding of hypotheekering verricht na de overschrijving van het desbetreffende verzoekschrift of vonnis.

§ 2. De vordering tot nietigverklaring of schadevergoeding moet op straffe van verval worden ingesteld binnen een jaar na de dag waarop de handeling ter kennis is gekomen van de wettelijk samenwonende-eiser.

Indien de wettelijk samenwonende overlijdt voordat verval is ingetreden, beschikken zijn erfgenamen vanaf het overlijden over een nieuwe termijn van een jaar.”

Art. 16

In hetzelfde hoofdstuk II wordt een artikel 1477/6 ingevoegd, luidende:

“Art. 1477/6. De langstlevende wettelijk samenwonende is gehouden tot de verplichting gesteld in artikel 203, § 1, ten aanzien van de kinderen van de vooroverleden wettelijk samenwonende van wie hij niet de vader of de moeder is, binnen de grenzen van hetgeen hij krachtens artikel 745octies, § 1, heeft verkregen uit de nalatenschap van de vooroverledene en van de voordelen die deze hem mocht hebben verleend bij schenking, testament of in de in artikel 1478 bedoelde overeenkomst.

Deze verplichting vervalt ten aanzien van het kind dat onwaardig is om van de vooroverleden wettelijk samenwonende te erven. De rechter schort zijn uitspraak op tot de beslissing die tot onwaardigheid leidt in kracht van gewijsde is getreden.”

Toutefois, celui-ci n'est pas tenu des dettes excessives eu égard aux ressources des cohabitants.”

Art. 15

Dans le même chapitre II, il est inséré un article 1477/5 rédigé comme suit:

“Art. 1477/5. § 1er. Sont annulables à la demande de l'autre cohabitant légal et sans préjudice de l'octroi de dommages et intérêts:

1° les actes accomplis par l'un des cohabitants légaux, en violation des dispositions de l'article 1477/1;

2° les actes accomplis par l'un des cohabitants légaux, après transcription de la requête ou du jugement, en violation d'une interdiction d'aliéner ou d'hypothéquer demandée ou obtenue par application de l'article 1479.

§ 2. L'action en nullité ou en dommages et intérêts doit être introduite, à peine de forclusion, dans l'année du jour où le cohabitant légal demandeur a eu connaissance de l'acte.

Si le cohabitant légal décède avant que la forclusion ne soit atteinte, ses héritiers disposent, à dater du décès, d'un nouveau délai d'un an.”

Art. 16

Dans le même chapitre II, il est inséré un article 1477/6 rédigé comme suit:

“Art. 1477/6. Dans les limites de ce que le cohabitant légal survivant a recueilli dans la succession de son cohabitant légal prédécédé en vertu de l'article 745octies, § 1er, et des avantages que celui-ci lui aurait consentis par donation, testament ou dans la convention visée à l'article 1478, le cohabitant légal survivant est tenu de l'obligation établie à l'article 203, § 1er, envers les enfants du cohabitant légal prédécédé dont il n'est pas lui-même le père ou la mère.

Cette obligation est caduque à l'égard de l'enfant indigne d'hériter du cohabitant légal prédécédé. Le juge suspend son prononcé jusqu'à ce que la décision entraînant l'indignité soit passée en force de chose jugée.”

Art. 17

Artikel 1478 van hetzelfde Wetboek, laatst gewijzigd bij de wet van 25 april 2014, wordt vervangen als volgt:

“Art. 1478. § 1. Bij gebreke van bijzondere overeenkomsten wordt het vermogen van de wettelijk samenwonenden geregeld door de regels van het stelsel van scheiding van goederen met verrekening van aanwinsten, waarop de regels van de artikelen 1469/1 tot 1469/13 van overeenkomstige toepassing zullen zijn.

Ieder van de wettelijk samenwonenden bezit de bevoegdheid van beheer, genot en beschikking alleen, onverminderd de toepassing van de artikelen 1477/1 tot 1477/6; de inkomsten en besparingen van de wettelijk samenwonende blijven eigen goed.

Het eigendomsrecht van elk van de wettelijk samenwonenden op een goed dat niet van persoonlijke aard is, moet ten aanzien van derden, bij gebreke van boedelbeschrijving of tegen een bezit volgens de bepalingen van artikel 2229, bewezen worden aan de hand van titels met vaste dagtekening, van bescheiden van een openbare dienst of vermeldingen in regelmatig gehouden of opgemaakte registers, bescheiden of borderellen door de wet opgelegd of door het gebruik bekrachtigd.

Tussen de wettelijk samenwonenden onderling mag het bewijs van eigendom van dezelfde goederen of van schuldvorderingen geleverd worden door alle middelen, met inbegrip van getuigenissen en vermoedens en zelfs van algemene bekendheid.

Roerende goederen waarvan niet kan worden bewezen dat ze eigendom zijn van een van de wettelijk samenwonenden, worden beschouwd als onverdeeld tussen de wettelijke samenwonenden.

Onverminderd de toepassing van artikel 1477/1, § 1, en onder voorbehoud van andersluidende overeenkomsten, kan elk van de wettelijk samenwonenden te allen tijde verdeling vorderen van al hun onverdeelde goederen of een deel ervan.

Deze paragraaf is niet van toepassing wanneer er tussen de wettelijk samenwonenden een huwelijksbetelsel bestaat waarvan de Koning geen ontheffing kan verlenen.

§ 2. Bij overeenkomst kunnen de wettelijk samenwonenden verklaren dat hun vermogen niet door § 1 geregeld zal worden. Deze verklaring kan worden afgelegd bij de ambtenaar van de burgerlijke stand op het ogenblik van het afleggen van de verklaring van de

Art. 17

L'article 1478 du même Code, modifié en dernier lieu par la loi du 25 avril 2014, est remplacé par ce qui suit:

“Art. 1478. § 1er. A défaut de conventions particulières, le patrimoine des cohabitants légaux est soumis aux règles du régime de séparation de biens avec participation aux acquêts, auquel les règles des articles 1469/1 à 1469/13 s'appliquent par analogie.

Chacun des cohabitants légaux a seul tous pouvoirs d'administration, de jouissance et de disposition, sans préjudice de l'application des articles 1477/1 à 1477/6; chacun garde propres ses revenus et économies.

À l'égard des tiers, la propriété dans le chef de chacun des cohabitants légaux d'un bien qui n'a pas de caractère personnel doit être établie, à défaut d'inventaire ou à l'encontre d'une possession réunissant les conditions de l'article 2229, par des titres ayant date certaine, des documents émanant d'un service public ou des mentions figurant dans des registres, documents ou bordereaux imposés par la loi ou consacrés par l'usage et régulièrement tenus ou établis.

Entre les cohabitants légaux, la preuve de la propriété des mêmes biens ou des créances peut se faire par toutes voies de droit, témoignages et présomptions compris et même par commune renommée.

Les biens meubles dont la propriété dans le chef d'un seul des cohabitants légaux n'est pas établie sont considérés comme indivis entre eux.

Sans préjudice de l'application de l'article 1477/1, § 1er, et sous réserve de conventions contraires, chacun des cohabitants légaux peut à tout moment demander le partage de tout ou partie des biens indivis entre eux.

Le présent paragraphe ne s'applique pas s'il existe entre les cohabitants légaux un empêchement à mariage dont le Roi ne peut dispenser.

§ 2. Les cohabitants légaux peuvent déclarer par voie de convention que le § 1er ne s'applique pas à leur patrimoine. Cette déclaration peut être effectuée auprès de l'officier de l'état civil au moment de la déclaration de la cohabitation légale ou à tout autre moment ultérieur

wettelijke samenwoning of op elk later tijdstip bij een overeenkomst die in authentieke vorm verleden wordt voor de notaris.

In dat geval, evenals wanneer er tussen de wettelijk samenwonenden een huwelijksbeletsel bestaat waarvan de Koning geen ontheffing kan verlenen, behoudt elk van de wettelijk samenwonenden de goederen waarvan hij de eigendom kan bewijzen, de inkomsten uit deze goederen en de opbrengsten uit arbeid.

De goederen waarvan geen van beide wettelijk samenwonenden de eigendom kan bewijzen en de inkomsten daarvan worden geacht in onverdeeldheid te zijn.

Indien de overlevende wettelijk samenwonende een erfgenaam is van de vooroverledene, wordt de in het vorige lid bedoelde onverdeeldheid ten aanzien van de erfgenamen met voorbehouden erfdeel als een schenking beschouwd, behoudens tegenbewijs.

Voorts regelen de samenwonenden hun wettelijke samenwoning naar goeddunken door middel van een overeenkomst, voor zover deze geen beding bevat dat strijdig is met de artikelen 1477/1 tot 1477/6, met de openbare orde of de goede zeden, noch met de regels betreffende het ouderlijk gezag en de voogdij, noch met de regels die de wettelijke orde van de erfopvolging bepalen. De wettelijk samenwonenden kunnen eveneens kiezen voor een stelsel van scheiding van goederen, waarop dan de regels zoals voorzien in Titel 5, Hoofdstuk 4 van dit Boek, van toepassing zullen zijn. De artikelen 1429*bis*, 1458, 1464 en 1465 zijn evenwel niet van toepassing wanneer er tussen de wettelijk samenwonenden een huwelijksbeletsel bestaat waarvan de Koning geen ontheffing kan verlenen. Deze overeenkomsten worden in authentieke vorm verleden voor de notaris.

De beschermde persoon die krachtens artikel 492/1, § 2, derde lid, 14/1°, onbekwaam werd verklaard om een overeenkomst zoals bedoeld in het vorige lid af te sluiten en te wijzigen, kan dergelijke overeenkomst afsluiten en wijzigen na hiertoe, op zijn verzoek, door de in artikel 628, 3°, van het Gerechtelijk Wetboek bedoelde vrederechter, te zijn gemachtigd op basis van het door de notaris opgestelde ontwerp.

De artikelen 1241 en 1246 van het Gerechtelijk Wetboek zijn van toepassing.

In bijzondere gevallen kan de vrederechter de bewindvoerder machtigen alleen op te treden of hem toestaan de beschermde persoon bij te staan. De bij artikel 1250 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalde rechtspleging is van toepassing. Bij het verzoekschrift wordt een kopie gevoegd van de notariële ontwerpakte.”

par voie de convention passée en la forme authentique devant notaire.

Dans ce cas, de même que lorsqu'existe entre les cohabitants légaux un empêchement à mariage dont le Roi ne peut dispenser, chacun des cohabitants légaux conserve les biens dont il peut prouver qu'ils lui appartiennent, les revenus que procurent ces biens et les revenus du travail.

Les biens dont aucun des cohabitants légaux ne peut prouver qu'ils lui appartiennent et les revenus que ceux-ci procurent sont réputés être en indivision.

Si le cohabitant légal survivant est un héritier du cohabitant prémourant, l'indivision visée à l'alinéa précédent sera tenue, à l'égard des héritiers réservataires du prémourant, comme une libéralité, sauf preuve du contraire.

En outre, les cohabitants règlent les modalités de leur cohabitation légale par convention comme ils le jugent à propos, pour autant que celle-ci ne contienne aucune clause contraire aux articles 1477/1 à 1477/6, à l'ordre public, aux bonnes mœurs, ou aux règles relatives à l'autorité parentale, à la tutelle et aux règles déterminant l'ordre légal de la succession. Les cohabitants légaux peuvent également convenir d'un régime de séparation de biens auquel s'appliquent alors les règles prévues au titre 5, chapitre 4, du présent livre. Les articles 1429*bis*, 1458, 1464 et 1465 ne sont toutefois pas applicables lorsqu'il existe entre les cohabitants légaux un empêchement à mariage dont le Roi ne peut dispenser. Cette convention est passée en la forme authentique devant notaire.

La personne protégée qui, en vertu de l'article 492/1, § 2, alinéa 3, 14/1°, a été déclarée incapable de conclure ou de modifier une convention visée à l'alinéa précédent, peut conclure ou modifier une telle convention après avoir obtenu à cet effet, à sa demande, l'autorisation du juge de paix visé à l'article 628, 3°, du Code judiciaire, sur la base du projet établi par le notaire.

Les articles 1241 et 1246 du Code judiciaire sont d'application.

Dans des cas particuliers, le juge de paix peut autoriser l'administrateur à agir seul, ou l'autoriser à assister la personne protégée. La procédure prévue à l'article 1250 du Code judiciaire est d'application. Une copie du projet d'acte notarié est jointe à la requête.”

Art. 18

In hetzelfde hoofdstuk II wordt een artikel 1479/1 ingevoegd, luidende:

“Art. 1479/1. § 1. De wettelijk samenwonenden kunnen op elk ogenblik overeenkomen omtrent een eventuele uitkering tot levensonderhoud die verschuldigd zal zijn ingeval de wettelijke samenwoning eindigt op een andere wijze dan dat de wettelijk samenwonenden met elkaar in het huwelijk treden. De wettelijk samenwonenden kunnen overeenkomen over het bedrag ervan en over de nadere regels volgens welke het overeengekomen bedrag zal kunnen worden herzien. Zij kunnen ook op elk ogenblik overeenkomen dat geen uitkering tot levensonderhoud verschuldigd zal zijn.

§ 2. Wanneer de wettelijke samenwoning na meer dan een jaar na de totstandkoming ervan eindigt op een andere wijze dan dat de wettelijk samenwonenden met elkaar in het huwelijk treden en bij gebrek aan overeenkomst zoals bedoeld in paragraaf 1, kan de familierechtbank, op verzoek van de behoeftige wettelijk samenwonende een uitkering tot levensonderhoud toestaan ten laste van de andere wettelijk samenwonende.

Het in het eerste lid bedoelde verzoek moet op straffe van verval binnen de drie maanden vanaf het einde van de wettelijke samenwoning worden ingediend.

De rechtbank legt het bedrag van de onderhoudsuitkering vast die de staat van behoefte van de uitkeringsgerechtigde moet dekken, voor de periode waarvoor ze is toegestaan.

De rechtbank houdt daartoe rekening met de inkomsten en mogelijkheden van de wettelijk samenwonenden. De rechter kan indien nodig beslissen dat de uitkering degressief zal zijn en in welke mate.

De onderhoudsuitkering mag niet hoger liggen dan een derde van het inkomen van de uitkeringsplichtige wettelijk samenwonende.

De duur van de uitkering mag niet langer zijn dan de helft van de duur van de wettelijke samenwoning.

§ 3. In geen geval wordt de uitkering tot levensonderhoud toegekend aan de wettelijk samenwonende die schuldig werd bevonden aan een in de artikelen 375, 398 tot 400, 402, 403 of 405 van het Strafwetboek bedoeld feit dat is gepleegd tegen de persoon van de verweerder of aan een poging tot het plegen van een in de artikelen 375, 393, 394 of 397 van hetzelfde Wetboek bedoeld feit tegen diezelfde persoon.

Art. 18

Dans le même chapitre II, il est inséré un article 1479/1 rédigé comme suit:

“Art. 1479/1. § 1er. Les cohabitants légaux peuvent, à tout moment, convenir d’une pension alimentaire éventuelle qui sera due si la cohabitation légale prend fin autrement que par le mariage des cohabitants légaux entre eux. Les cohabitants peuvent convenir du montant de celle-ci et des modalités selon lesquelles le montant convenu pourrait être revu. Ils peuvent aussi, à tout moment, convenir qu’aucune pension alimentaire ne sera due.

§ 2. Lorsque la cohabitation légale prend fin plus d’un an après l’établissement de celle-ci autrement que par le mariage des cohabitants légaux entre eux et à défaut de convention visée au paragraphe 1er, le tribunal de la famille peut accorder, à la demande du cohabitant légal dans le besoin une pension alimentaire à charge de l’autre cohabitant légal.

La demande visée à l’alinéa 1er doit être introduite, à peine de forclusion, dans les trois mois à partir de la fin de la cohabitation légale.

Le tribunal fixe le montant de la pension alimentaire qui doit correspondre au montant nécessaire pour couvrir l’état de besoin du bénéficiaire, pour la période pour laquelle elle est accordée.

À cet effet, il tient compte des revenus et possibilités des cohabitants légaux. Le juge peut décider, le cas échéant, que la pension sera dégressive et déterminer dans quelle mesure elle le sera.

La pension alimentaire ne peut excéder le tiers des revenus du cohabitant légal débiteur.

La durée de la pension ne peut être supérieure à la moitié de la durée de la cohabitation légale.

§ 3. En aucun cas, la pension alimentaire n’est accordée au cohabitant légal reconnu coupable d’un fait visé aux articles 375, 398 à 400, 402, 403 ou 405 du Code pénal, commis contre la personne du défendeur, ou d’une tentative de commettre un fait visé aux articles 375, 393, 394 ou 397 du même Code contre cette même personne.

In afwijking van artikel 4 van de voorafgaande titel van het Wetboek van strafvordering kan de rechter in afwachting dat de beslissing over de strafvordering in kracht van gewijsde is getreden, aan de verzoeker een provisionele uitkering toekennen, hierbij rekening houdend met alle omstandigheden van de zaak. Hij kan het toekennen van deze provisionele uitkering ondergeschikt maken aan het stellen van een waarborg die hij bepaalt en waarvoor hij de nadere regels vaststelt.

§ 4. De uitkering is niet meer verschuldigd bij overlijden van de uitkeringsplichtige, maar de uitkeringsgerechtigde mag levensonderhoud vorderen ten laste van de nalatenschap. Artikel 205*bis*, § 1, en §§ 3 tot 6, is van overeenkomstige toepassing.

De uitkering eindigt in ieder geval definitief in geval van de uitkeringsgerechtigde een nieuwe verklaring van wettelijke samenwoning doet of in het huwelijk treedt tenzij de partijen anders overeenkomen.

De rechter kan de onderhoudsverplichting beëindigen wanneer de uitkeringsgerechtigde samenleeft met een andere persoon als waren zij wettelijk samenwonend of gehuwd.

§ 5. Indien de verweerder aantoont dat de staat van behoefte van de verzoeker het gevolg is van een eenzijdig door deze laatste genomen beslissing en zonder dat de noden van de gezamenlijke huishouding deze keuze gerechtvaardigd hebben, kan hij worden ontheven van het betalen van de uitkering of slechts verplicht worden tot het betalen van een verminderde uitkering.

§ 6. Desgevallend stelt de rechtbank die de uitkering toekent, vast dat deze van rechtswege aangepast wordt aan de schommelingen van het indexcijfer van de consumptieprijzen.

Het basisbedrag van de uitkering stemt overeen met het indexcijfer van de consumptieprijzen van de maand gedurende welke de wettelijke samenwoning is geëindigd, tenzij de rechtbank er anders over beslist. Om de twaalf maanden wordt het bedrag van de uitkering van rechtswege aangepast in verhouding tot de verhoging of de verlaging van het indexcijfer van de consumptieprijzen van de overeenstemmende maand.

Deze wijzigingen worden op de uitkeringen toegepast vanaf de vervalddag die volgt op de bekendmaking in het *Belgisch Staatsblad* van het in aanmerking te nemen nieuwe indexcijfer.

De rechtbank kan nochtans in bepaalde omstandigheden een ander systeem van aanpassing van de uitkering aan de kosten van levensonderhoud toepassen.

Par dérogation à l'article 4 du titre préliminaire du Code de procédure pénale, le juge peut, en attendant que la décision sur l'action publique soit coulée en force de chose jugée, allouer au demandeur une pension provisionnelle, en tenant compte de toutes les circonstances de la cause. Il peut subordonner l'octroi de cette pension provisionnelle à la constitution d'une garantie qu'il détermine et dont il fixe les modalités.

§ 4. La pension n'est plus due au décès du débiteur, mais le bénéficiaire peut demander des aliments à charge de la succession. L'article 205*bis*, § 1er et § 3 à 6, s'applique par analogie.

La pension prend, en toute hypothèse, définitivement fin en cas de nouvelle déclaration de cohabitation légale ou de mariage du bénéficiaire de la pension, sauf convention contraire des parties.

Le juge peut mettre fin à la pension lorsque le bénéficiaire vit comme un cohabitant légal ou maritalement avec une autre personne.

§ 5. Si le défendeur prouve que l'état de besoin du demandeur résulte d'une décision prise unilatéralement par celui-ci, et sans que les besoins du ménage commun aient justifié ce choix, il peut être dispensé de payer la pension ou n'être tenu que de payer une pension réduite.

§ 6. Le cas échéant, le tribunal qui accorde la pension constate que celle-ci est adaptée de plein droit aux fluctuations de l'indice des prix à la consommation.

Le montant de base de la pension correspond à l'indice des prix à la consommation du mois au cours duquel la cohabitation a pris fin, à moins que le tribunal n'en décide autrement. Tous les douze mois, le montant de la pension est adapté de plein droit en fonction de la hausse ou de la baisse de l'indice des prix à la consommation du mois correspondant.

Ces modifications sont appliquées à la pension dès l'échéance qui suit la publication au *Moniteur belge* de l'indice nouveau à prendre en considération.

Dans certains cas, le tribunal peut cependant appliquer un autre système d'adaptation de la pension au coût de la vie.

§ 7. Uitgezonderd indien de partijen uitdrukkelijk het tegenovergestelde zijn overeengekomen, kan de rechtbank, op vordering van een van de partijen, de uitkering later verhogen, verminderen of afschaffen, indien, ingevolge nieuwe omstandigheden onafhankelijk van de wil van de partijen, het bedrag ervan niet meer is aangepast.

Indien ten gevolge van het einde van de wettelijke samenwoning, de vereffening en verdeling van de onverdeeldheid die tussen de wettelijk samenwonende bestond, aanleiding geeft tot een wijziging van hun financiële toestand, die een aanpassing rechtvaardigt van de uitkering tot levensonderhoud welke het voorwerp was van een vonnis of overeenkomst, gewezen of gesloten vóór de opmaak van de vereffeningssrekeningen, kan de rechtbank eveneens de uitkering aanpassen, uitgezonderd indien de partijen uitdrukkelijk het tegenovergestelde zijn overeengekomen.

§ 8. De uitkering kan op elk ogenblik worden vervangen door een kapitaal mits een door de rechtbank gehomologeerd akkoord tussen de partijen. Op verzoek van de uitkeringsplichtige, kan de rechtbank eveneens op elk ogenblik de omzetting in een kapitaal toestaan.

§ 9. De rechtbank kan beslissen dat in geval de uitkeringsplichtige zijn verplichting tot betaling niet nakomt, het de uitkeringsgerechtigde toegestaan is diens inkomsten, alsmede alle andere bedragen die hem door derden verschuldigd zijn, in ontvangst te nemen.

Deze beslissing kan worden tegengeworpen aan elke derde, huidige of toekomstige schuldenaar, op grond van de kennisgeving ervan die hen door de griffier gedaan wordt op verzoek van de eiser.”

Afdeling 4

Overgangsbepaling

Art. 19

Met uitzondering van artikel 1476, ingevoerd door artikel 7, artikel 1478, § 1, ingevoerd door artikel 17 en artikel 1479/1, §§ 2 tot 9, ingevoerd door artikel 18, zijn de bepalingen van dit hoofdstuk ook van toepassing op de wettelijke samenwoningen of de huwelijken die reeds vóór de datum van inwerkingtreding van deze wet hebben aangevangen.

Artikelen 4 en 5 zijn alleen van toepassing op de nalatenschappen die zijn opgevallen vanaf de inwerkingtreding van deze wet.

§ 7. Sauf si les parties ont convenu expressément le contraire, le tribunal peut, ultérieurement, à la demande d'une des parties, augmenter, réduire ou supprimer la pension, si, à la suite de circonstances nouvelles et indépendantes de la volonté des parties, son montant n'est plus adapté.

De même, si à la suite de la fin de la cohabitation légale, la liquidation-partage de l'indivision ayant existé entre les cohabitants légaux entraîne une modification de leur situation financière qui justifie une adaptation de la pension alimentaire ayant fait l'objet d'un jugement ou d'une convention intervenus avant l'établissement des comptes de la liquidation, le tribunal peut adapter la pension, sauf si les parties ont convenu expressément le contraire.

§ 8. La pension peut à tout moment être remplacée par un capital, de l'accord des parties, homologué par le tribunal. À la demande du débiteur de la pension, le tribunal peut également accorder à tout moment la capitalisation.

§ 9. Le tribunal peut décider qu'en cas de défaut d'exécution par le débiteur de son obligation de paiement, le bénéficiaire de la pension sera autorisé à percevoir les revenus de celui-ci ainsi que toutes autres sommes qui lui sont dues par des tiers.

Cette décision est opposable à tout tiers débiteur, actuel ou futur, sur la notification qui leur en est faite par le greffier à la requête du demandeur.”

Section 4

Disposition transitoire

Art. 19

À l'exception de l'article 1476, inséré par l'article 7, de l'article 1478, § 1er, inséré par l'article 17, et de l'article 1479/1, §§ 2 à 9, inséré par l'article 18, les dispositions du présent chapitre s'appliquent également aux cohabitations légales ou aux mariages ayant déjà pris cours avant la date d'entrée en vigueur de la présente loi.

Les articles 4 et 5 ne sont applicables qu'aux successions ouvertes à compter de l'entrée en vigueur de la présente loi.

Art. 20

Binnen een termijn van twee jaar te rekenen vanaf de inwerkingtreding van deze wet, kunnen de wettelijk samenwonenden een verklaring afleggen bij de ambtenaar van de burgerlijke stand dat zij onder de toepassing wensen te vallen van de artikelen 1478, § 1, en 1479/1, §§ 2 tot 9, zoals gewijzigd door deze wet.

HOOFDSTUK 3

Wijzigingen van het Gerechtelijk Wetboek

Art. 21

In artikel 1253*ter*/5, eerste lid, 6°, van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd bij de wet van 30 juni 2013 en laatst gewijzigd bij de wet van 6 juni 2017, worden de woorden “artikel 221” vervangen door de woorden “de artikelen 221 en 1477/3”.

Art. 22

In artikel 1253*quater*, van het Gerechtelijk Wetboek, laatst gewijzigd bij de wet van 22 juli 2018, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° de woorden “en 1468” vervangen door de woorden “, 1468, 1477/1 en 1477/3”;

2° in de bepaling onder b) worden de woorden “of wettelijk samenwonenden” ingevoegd tussen de woorden “beide echtgenoten” en de woorden “kennis van”;

3° in de bepaling onder e) worden de woorden “der echtgenoten” vervangen door de woorden “van de echtgenoten of wettelijk samenwonenden”.

Art. 23

In artikel 1253*quinquies*, van het Gerechtelijk Wetboek, laatst gewijzigd bij de wet van 30 juli 2013, worden de woorden “en 223” vervangen door de woorden “, 223, 1477/2, § 2, en 1477/3”.

10 april 2019

Sonja BECQ (CD&V)
Raf TERWINGEN (CD&V)
Servais VERHERSTRAETEN (CD&V)

Art. 20

Dans un délai de deux ans à compter de l'entrée en vigueur de la présente loi, les cohabitants légaux peuvent effectuer une déclaration auprès de l'officier de l'état civil indiquant qu'ils souhaitent relever du champ d'application des articles 1478, § 1er, et 1479, §§ 2 à 9, tels que modifiés par la présente loi.

CHAPITRE 3

Modifications du Code judiciaire

Art. 21

Dans l'article 1253*ter*/5, alinéa 1er, 6°, du Code judiciaire, inséré par la loi du 30 juin 2013 et modifié en dernier lieu par la loi du 6 juin 2017, les mots “à l'article 221” sont remplacés par les mots “aux articles 221 et 1477/3”.

Art. 22

Dans l'article 1253*quater* du Code judiciaire, modifié en dernier lieu par la loi du 22 juillet 2018, les modifications suivantes sont apportées:

1° les mots “et 1468” sont remplacés par les mots “, 1468, 1477/1 et 1477/3”;

2° dans le b), les mots “ou cohabitants légaux” sont insérés entre les mots “deux époux” et les mots “par le greffier”;

3° dans le e), les mots “ou des cohabitants légaux” sont insérés entre les mots “des époux” et les mots “peut à tout moment”.

Art. 23

Dans l'article 1253*quinquies* du Code judiciaire, modifié en dernier lieu par la loi du 30 juillet 2013, les mots “et 223” sont remplacés par les mots “, 223, 1477/2, § 2, et 1477/3”.

10 avril 2019